

Sv Ciril in
Metod
Melbourne, 1968

Misli

Spominska izdaja
September 1998

Sv Rafael
Sydney, 1973

Sv Družina
Adelaide, 1983

misli (THOUGHTS) – Religious and Cultural Monthly in Slovenian language. Informativni mesečnik za versko in kulturno življenje Slovencev v Avstraliji + Ustanovljen (Established) leta 1952 + Published by Slovenian Franciscan Fathers in Australia. Izdajajo slovenski frančiškani v Avstraliji + Urednik in upravnik (Editor and Manager) Fr. Metod Ogorevc, O.F.M., Baraga House, 19 A'Beckett Street, Kew, Vic. 3101 + Ureja (Production Editor) Saša Ceferin + Računalniški prelom Florjan Auser + Naslov: MISLI, P.O.Box 197, Kew, Vic. 3101 + Tel. (03)9853 7787 – Fax (03)9853 6176 - E-mail: misli@infoxchange.net.au + Naročnina za leto 1997 je 15 avstralskih dolarjev, zunaj Avstralije po ladijski pošti 25, letalsko 45 dolarjev + Naročnina se plačuje vnaprej + Poverjenišvo za MISLI imajo vsa slovenska verska središča v Avstraliji + Rokopisov ne vračamo + Prispevkov brez podpisa ne objavljamo + Za objavljene članke odgovarja pisec sam + Vnašanje in priprava strani (Typing and Lay-out): MISLI, 19 A'Beckett Street, Kew, Vic 3101 + Tisk (Printing): Distinction Printing Pty. Ltd. (Simon Špacapan), 164 Victoria Street, Brunswick, Victoria 3056 – Tel. (03)9387 8488 – Fax (03)9380 2141

Dober dan!

Tokratna revija vas bo navdušila ali pa razočarala. Ni takšna kot ste jo navajeni. Razlog je v tem, da se nam je zdelo primerno, da jo enkrat vso posvetimo našim verskim središčem, ki so temelj tega glasila. Ugodna priložnost za to se zdijo prav obletnice blagoslovitve cerkva, ki so spomeniki slovenske vernosti in predvsem kraji molitve.

V stari zavezi Svetega pisma je Izraelcem pogosto rečeno, naj se spominjajo dogodkov iz preteklosti. Iz njih so namreč lahko uvideli, da jih je Gospod vodil. Iz preteklosti so črpali vero v Gospoda tudi za prihodnost. Prav ta namen ima tudi revija pred vami: Ob prebiranju in razmišljanju o preteklosti, skupni in osebni, naj bi poživili svojo vero. POŽIVI PLAMEN VERE, KI JE V TEBI, je geslo letošnjega praznovanja. Naj naslednje strani k temu pripomorejo.

Redne članke pa boste spet lahko prebirali v oktobrski številki, ki jo boste dobili, upajmo v prvi polovici oktobra.

p. Metod

Zakladi Baragove knjižnice

Kaj nam pomeni naša slovenska knjižnica? Bogastvo besede in tradicije nam hrani v tej daljni deželi in čaka, da vstopimo, beremo, si izposodimo. Danes ima Baragova knjižnica približno 3350 knjig, ki vse predstavljajo posebnosti in bogastvo slovenske kulture in tradicije. Upajmo, da jo bodo znali ceniti tudi naši otroci.

Ob tej priložnosti vam želimo predstaviti nekaj posebnosti naše knjižnice - naše zaklade:

Antikvitete

Dalmatinova Biblija (1584)

prvo celotno sveto pismo v slovenščini

Friederik Baraga, Dushna pasha sa kristjane (1835)

spisal jo je Baraga, ko je bil mlad kaplan na Dolenjskem

Franc Veriti, Shiviljenje svetnikov (1831)

Dr. Gregorij Pečjak,

Stoletna Pratika dvajsetega stoletja, 1901 - 2000 (1910)

in še lepo število drugih

Faksimilne izdaje

Primož Trubar, Catechismus (1551)

Kranjska Zhbelica I - V, 1830-1848

Prešernove Poezije (rokopis)

Oton Župančič, Čez plan (1904)

Prvenci slovenske moderne:

Župančič 1899, Kette 1900, Murn 1903, Cankar 1899.

Naslovnica prikazuje Slovenska verska središča v Avstraliji - Sv. Ciril & Metod, Melbourne; Sv. Rafael, Sydney; Sveta Družina, Adelaide; oblikovala Draga Gelt; umetniško delo Zorka Černjak; foto Florjan Auser in Darko Burgar; tisk Distinction Printing Pty. Ltd., Simon Špacapan

obletnice – praznični mejniki življenja

Saša Ceferin

Obletnice in praznovanja so važen del človekovega življenja. Slovenci jih znamo praznovati. Imamo osebne obletnice, ki zaznamujejo važne dogodke življenja – rojstne dneve, godove, obletnice zakona, pa še druge, bolj osebne. Nekatere praznujemo bolj svečano kot druge. Vsi, na primer, štejemo leta, odkar smo prispeli v Avstralijo, ampak jih verjetno ne praznujemo posebno.

Najbolj praznujemo vsakoletne praznike, ki nas vežejo kot versko, narodnostno ali kulturno skupino. Včasih je vse to povezano. Božič je obletnica Jezusovega rojstva, Velika noč obletnica njegove smrti in vstajenja. Te obletnice vežejo vse kristjane celega sveta. Kot posebno narodnostno skupino, ki jo veže skupna vera in skupne vrednote, nas povezujejo tudi pesmi in običaji, ki so zrasli skozi stoletja, in postali del slovenske zavesti. To so hkrati prazniki človeškega življenja in vere, ki daje smisel in upanje življenju. Praznovanje Novega leta npr. potrjuje našo zavest o toku časa in nam daje priliko, da se v veselju poslovimo od starega leta in vedro pozdravimo novo.

Dan Vseh svetih nam vsako leto posveti spomin na naše drage rajne, v zaupanju, da se bomo po dokončani zemeljski poti spet srečali.

Druge obletnice, ki jih skupno praznujemo so prazniki kot je sedaj dan slovenske neodvisnosti; pust, ko ljudje lahko malo ponorijo, miklavževanje, ko obdarimo naše najmlajše, materinski in očetovski dnevi.

Vse te skupne praznike znamo Slovenci v Avstraliji prav lepo praznovati. Sredi dežele z drugačnimi tradicijami, jeziki in pesmimi smo ustvarili nekaj značilno slovenskega, živega in lepega, kar se je ohranilo na način, kot se v naši rodni deželi ni moglo.

Začeli smo obhajati pomnike slovensko avstralske tradicije in obletnice; obletnice, ki označujejo zgodovino slovenske prisotnosti v Avstraliji. To so obletnice skupnih doživetij, proslav, uspehov, dosežkov in skupnega življenja v tej deželi.

Naša prisotnost šteje zdaj že pol stoletja, za nekatere nekaj let več, za druge nekaj let manj. Kot skupina smo se tukaj nastanili, tukaj delali, se poročili, tukaj so se rodili naši otroci in morda že njihovi otroci. Deloma smo se asimilirali, deloma pa smo naše avstralsko angleško-keltsko okolje spremenili. K Avstraliji kakršna je sedaj, smo prispevali svoj delež. Predvsem smo mnogo zgradili in vstopili v javno življenje države.

Leto 47, št. 9
September 1998

Obletnice- praznični
mejniki življenja

Tako smo prihajali in živeli-
Saša Ceferin

- stran 193

Sveti Ciril in Metod
Melbourne
Saša Ceferin

- stran 197

Sveti Rafael Sydney
p. Valerijan

- stran 212

Sveta družina Adelaide
p. Janez

- stran 217

Letos praznujemo tri pomembne obletnice, ki nas spominjajo na nastanek naših slovenskih cerkva in s tem slovenskih verskih in kulturnih središč: 30letnico v Melbourne, 25letnico v Sydneyju, 15letnico v Adelaidi. Je pa še ena obletnica, katere ob našem praznovanju ne smemo zaobiti. Naše prvi glasilo – Misli – izhaja nepretrgano že od leta 1952, torej 46 let. S tem glasilom so se Slovenci povezovali, tu se je pisala kronika slovenstva v Avstraliji. Misli tvorijo predzgodovino skupnega slovenskega življenja pod Južnim križem, ki se je bujno razcvetelo, še preden so nastale cerkve, središča in domovi. Iz njih je potem zažarela slovenska kultura in družabnost, se glasila slovenska pesem in beseda. Tu smo se Slovenci zbirali k veseli družbi ali k bogoslužju, proslavljanju in k slovenski domačnosti.

Začnimo torej našo pot spominov in obletnic s prelistavanjem našega prvega glasila, Misli. Oglejmo si kažipote, ki so jih tako verno zapisovali bratje frančiškani iz svojih delovnih prostorov, najprej iz Sydneyja, potem iz Melbourne, Perth in Adelaide, in s svojih poti po ozemlju, za katerega so prevzeli dušnopastirsko skrb. Berimo tudi odzive rojakov, katerim so Misli ustvarile prvo slovensko skupnost v Avstraliji.

tako smo prihajali in živeli

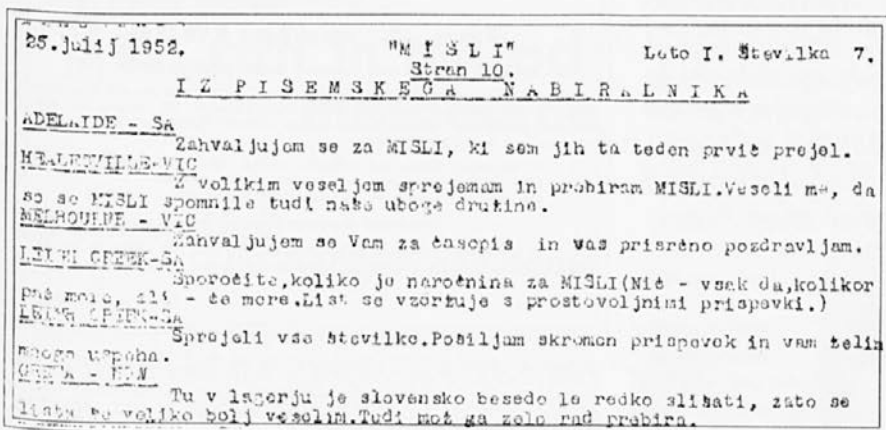
pol stoletja naše zgodovine na peti celini

Frančiškanska brata. p. Beno Korbič in p. Klavdij, sta prišla v Sydney julija, leta 1951, januarja 1952 pa sta že začela izdajati Misli. Prvi urednik je bil p. Klavdij. Odzvala sta se prošnji škofa Gregorija Rožmana naslovljeni na frančiškane v Lemont in Jožeta Čuježa, vplivnega moža sydneyjske slovenske skupnosti, ki je pisal škofu. S svojim prihodom sta postavila osnovo za slovensko versko in kulturno skupnost, ki še vedno povezuje Slovence v Avstraliji. Poseben instrument te povezave je postalo glasilo Misli. Prva številka je izšla 25. januarja 1952. Misli so bile temelj, na katerem smo postavljali naša slovenska središča in povezali slovenske domove. Preko Misli smo se srečevali in združevali. Nudile so nam most med nami, ki smo živeli razkropljeni na vse strani avstralske celine ter most z rodno zemljo, po kateri se nam je v naši osamljenosti in odtujenosti tožilo. Misli so nam v to daljno deželo prinesle slovensko besedo. Petdeset let bo že, odkar smo Slovenci začeli prihajati v to daljno deželo. Nekateri smo prišli pozneje in se pridružili skupnosti, ki je že pogrnala korenine in si uredila svoj slovenski prostor. Kakšnih petdeset let je bilo to? Kaj se je dogajalo, kako je raslo in uspevalo, kar smo vsadili in negovali? O vsem tem in podobnem imamo izreden in svojevrsten dokument – slovensko glasilo Misli.

Kakšne so bile prve Misli? Bile so preproste, prirejane na ciklostilu, pa tako dragocene. Odzivi na prve številke so bili ganljivi in polni navdušenja.

mašah, spovedih, polnočnicah, velikonočnih praznikov. V vseh krajih, kjer so živeli Slovenci, so se že takoj po prihodu bratov frančiškanov imeli slovenske cerkvene obrede.

Od vsega začetka lahko beremo tudi o porokah, smrtih, rojstvih rojakov v Avstraliji. S tem imamo že prvo kroniko slovenske prisotnosti v Avstraliji. Ta kronika se nadaljuje še danes, ko smo tukaj že pol stoletja. Že v prvih številkah so se pojavili oglasi. Slovenci so nudili Sloven-
cem, kar so ti najbolj potrebovali v tistih letih. Začeli

Oglašali so se bralci iz cele Avstralije in celo iz Nove Zelandije. V vsaki številki najdemo odzive in naročila. V prvem letu se je naklada od 260 povečala na 750 naročnikov. Že v prvem letu izhajanja so Misli zrcalile življenje Slovencev, njihove potrebe in poskuse povezovanja. Vidna je bila želja, da ustvarijo slovensko skupnost v Avstraliji in pri ljudeh ohranijo slovensko svojevrstnost.

V prvem letu izhajanja Misli beremo o prihodu dr.

Priporočam se za pošiljanje paketov v domovino.

Najnižje cene - najhitrejša postrežba!

JOSIP ZADNIK
56 Norfolk St.,
North Perth, W.A.

Mikule 13. sept. 1952, in

meseč pozneje, 25. okt.

1952 o prihodu p. Rudolfa

Pivka iz kitajskih misijonov. Dr. Mikula je

nastopil službovanje v

Perthu, kjer je skrbel tudi za Avstrijce in Italijane,

p. Rudolf pa v Sydneyju, kjer je pozneje prevzel

uredništvo Misli. Oba sta potovala po celi Avstraliji

in obiskovala Slovence, kjerkoli so živeli. Živeli pa so resnično vsepovsod. V Mislih beremo o obiskih,

so se postavljati na noge, se vživljati in obenem nuditi usluge in potrebščine. Misli so nudile tudi slovenske knjige. Važne so bile tudi lekcije iz angleščine, saj večina Slovencev tega jezika ni znala. Prva skrb naseljencev je bila poslati pakete hrane domačim, ki jim je primanjkovalo mnogo

Dr. J. KOCE,

G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.

POŠILJANJE PAKETOV V DOMOVINO:

Dejstvo je, da je moja firma uvedla najnižje cene za pakete. Računajte in boste sami ugotovili, da je to res!

Dejstvo je, da uživa moja firma v Trstu glas, da posluje točno kot ura. Na željo so na razpolago zahvalna pisma rojakov, ki to zgovorno potrjujejo. Strokovno pakiranje brezplačno.

Za vse informacije—glede preskrbe raznih dokumentov, dovoljenj, prevodov, kreditov, špedicijskih poslov, potovanja i.t.d.—na razpolago.

potrebne. Prva polnočnica v Sydneyju, prvi družabni večer v Sydneyju 27. junija 1953 (kresovanje), v Adelaidi, 24. julija 1954, v

MISLI

Leto I. Številka 1.

-THOUGHTS-

25. Junija 1952.

Printed and published (Editor) : Rev. B. Korbic
45 Victoria Street, WAVERLEY (Sydney) N.S.W.

Melbournu 14. avgusta, v Brisbanu 21. avgusta. Tudi v Wollongongu so priredili prijeten družabni večer. Ti so se potem kar vrstili, po vseh krajih Avstralije. Slovenci so se v teh prvih letih izredno radi družili in praznovali. Tudi zbiranje denarja se že začinja. V začetku gredo vsi dohodki in nabirke v prid Misli. Na kaj drugega v prvem desetletju še ni bilo mogoče misliti. Slovenski časnik je bil pač tisti, ki je Slovence združeval in jim dajal potrebno oporo. Misli so postale pravi časnik

St. Albans VIC.
dec. 1955.

Miklavževanje
in prvi otroški
zbor pod vodstvom
gospe Vadnjalove.
Miklavž je Marko
Zitterschlager

v decembru 1953. Z velikim ponosom so se predstavile s sliko Bleda in sydneyskega mostu. Za leto 1955 je Stanislav Rapotec izdelal glavo zanje.

Leta 1954 so v Melbournu ustanovili Slovenski klub, ki je imel že v prvem letu delovanja celo vrsto družabnih prireditev. Leta 1955 so imeli v Wollongongu že moški pevski zbor, Škrjančki.

ODPRLI BOMO V SYDNEYU
ZA POSKUSNJO

SLOVENSKO

PISARNO 121 Queen St. Woollahra,
BLIZU POST OFFICE-A

дне 3. maja 1956.

To je v hisi, ki naj postane **SLOVENSKI DOM**.

Je deset minut hoda od najinega bivallisa na 66 Gordon St., Paddington. Mimo hise vozi Ocean St. tram in od Central Railway postaje avtobusa Dover Heights in S. Head Cemetery, st. 333 in 360.

V mesecu maju bo odprta samo naslednja dni in ure:

Ob četrtkih ves dan, od 9 dop. do 8 zvečer.

Ob torkih, sobotah in nedeljah samo pop. od 2-8.

Telefona xeenkrat se ne bo.

V zadevah MISLI, Slovenskega Doma, za nabavo knjig in podobno se boste lahko obracali tja. Na svidenje!

Slov. duhovnika.

Leta 1955, 3. decembra, je bilo eno izmed prvih miklavževanj in sicer v St. Albansu ter nastop mladinskega zbora pod vodstvom ge. Vadnjalove. Leta 1956 so imeli miklavževanje tudi v Sydneyju v Wollongongu, poročajo Misli. Decembra 1956 so v Sydneyju že začeli misliti na slovenski dom in pričeli z zbiranjem denarja. V marcu 1957 beremo o slovenskem domu v Melbournu. Arhitekt Cvetko Mejač je podal svoje strokovno mnenje o uresničenju tega cilja. Ves ta čas so potovali patri iz Sydneyja, p. Ambrožič in p. Pivko, in obiskovali Slovence, kjer so jih le našli. Dr. Mikula je prihajal celo iz Perth. Oglasal se je v Canberri, Kalgoorliju, po vseh krajih Južne Avstralije, Viktorije in New South Walesa, kjerkoli so živeli Slovenci.

Po ponovnem povpraševanju in klicih na pomoč je septembra 1956 prispel v Avstralijo p. Bazilij Valentin, da prevzame dušnopastirstvo za Viktorijo

slovensko versko in kulturno središče

sv. ciril in metod melbourne

Saša Ceferin

Od Padua Hall do Baragovega doma

P. Bazilij se je takoj po prihodu naselil v frančiškansko hišo Padua Hall, kjer je imel najprej stanovanje, pozneje svojo pisarno in svoj telefon, na katerega ga je lahko poklical vsak Slovenec. Hiša je v tem času služila za poplavljenico mladim fantom, počasi pa prešla iz uporabe. Leta 1960 so jo avstralski frančiškanski bratje prepustili p. Baziliju, ki jo je namenil uporabi in potrebam slovenskih naseljencev.

V Mislih (marec 1958) beremo, da si je dal p. Bazilij podaljšati potni list še za dve leti in pa da je v odboru Slovenskega kluba Melbourne deloval kot socialni referent. V Mislih (maj 1958) se je začela rubrika P. Bazilij tipka. Tako se je začela njegova 40-letna kronika, ki nam tolkovo pove o našem življenju in delovanju, o rojstvih in smrtih na jugu Avstralije, zraven pa je nekakšno kramljanje med njim in njegovimi Slovenci, tako da človek kar prisluhne in si lahko živo predstavlja ta srečanja.

Oktobra 1959 je z veseljem poročal, da bo lahko tretjo nedeljo na vsak drugi mesec imel slovensko sv. mašo v cerkvi sv. Frančiška, Burnley. Posebno je vesel, ker ima cerkev kor in orgle. Kmalu so Slovenci lahko imeli mašo v tej cerkvi enkrat mesečno. Na razpolago je bila tudi dvoranica, kjer se je že po prvi maši zbrala kar lepa skupina na družabnem večeru.

Leto 1960 – začetki in mejniki slovenske prisotnosti v Melbournu

V majskih Mislih (1960) poroča p. Bazilij o svojih obiskih v Bonegilli in o fantih, ki jim je preskrbel hrano, stanovanje, pa tudi službo. Velik dogodek je bil slovensko pokopališče v Keilorju, po načrtu Vladimirja Doriča. 6. februarja je bil skopan temelj za granitni okvir, ki naj bi obdajal 18 grobov. Štefan Srnc in Janez Vidovič sta postavila na temelje granitni okvir in zacementirala. Poleg g. Doriča so se lotili prostovoljnega dela: Štefan Misi, september 1998

Srnc, Janez Vidovič, Ivan Zupan, Franc Petelin, Martin Pirc in Edi Molan. Dne 20. februarja so končali betoniranje za temenlj. Štefan je preskrbel pesek, Iskrov Rudi železno ogrodje, cement pa so kupili spotoma. Ta dan so se pridružili delu še brata Jože in Tone Gjorek, Tone Laznik in Miro Prajdič. Celo film so posneli in ga kazali rojakom ob naslednjem srečanju

Velik dogodek je bil tudi pridobitev Slovenske duhovniške pisarne v Padua Hall. P. Bazilij jo je dobil pod pogojem, da si priklopi svoj telefon. Svojim faranom

je sporočil številko, na katero so ga potem klicali vsa naslednja desetletja: 86 7787.

Tako se je v Melbournu počasi gradila in sestajala skupnost: k obredom, praznovanjem in družabnim večerom; ves čas brez lastnega poslopja. Maše so bile v Burnleyju, pri sv. Frančišku. P. Bazilij je v Burnleyju organiziral tudi fantovske popoldneve s šahom, namiznim tenisom in podobno. O pomenu slovenske maše v Burnleyju je ganljivo napisal Jože Kap (Misli, julij 1960), ki jo 'je našel polno – samih Slovencev', in se potem udeležil fantovskega popoldneva ob narodni pesmi, šahu, ping pongu, razgovoru in vonju klobas. Slovenija onkraj morja! P. Bazilij je kmalu izposloval, da so Slovenci imeli sv. mašo tudi pri sv. Frančišku v središču mesta, v najstarejši cerkvi Melbourn. Obisk je bil dober, tako da je za Slovence izprosil tudi uporabo cerkvene dvorane za družabnost in kulturne dogodke.

Dne 4. septembra je bila tudi otvoritev Slovenskega doma v Melbournu, ki ga je p. Bazilij svečano blagoslovil. Tako so imeli Slovenci svoj prvi dom, na naslovu: Slovenski dom – Slovene Centre, 371A Park Street, Princes Hill, Victoria.

Septembra je p. Bazilij prvič obiskal Tasmanijo, najmanjšo deželo in otok na jugu Avstralije. Frančiškanski sobratje in duhovniki so ga lepo sprejeli ter mu razkazali lepote tasmanskih gora, jezer in Hall končno Na dan sv. Valentina, dne 14. februarja 1963, je Padua

zgodovinskih krajev, našel pa je samo enega Slovenca (v karavani ob cesti), za katerega je slišal, da živi na Tasmaniji. Seveda se je ta France, katerega priimek je bil isti kot p. Bazilija, skoraj sesedel od presenečenja. Zmenila sta se, da ga bo spet prišel obiskat v naslednjem letu.

Melbournsko romanje na prvo nedeljo v novembru, najprej na keilorsko pokopališče, potem pa v Sunbury, k procesiji Kristusa Kralja, je bilo v letu 1960 že tradicionalno, z narodnimi nošami in več kot 200 udeleženci.

Septembra so avstralski frančiškani in gojenci zapustili Padua Hall in prepustili hišo p. Baziliju, ki je kmalu potem nastanil v njej Jožeta Kapušina, prvega Baragovca. Kljub temu, da še ni vedel, kaj bo s to hišo, je imel za božič v njej že šestnajst slovenskih fantov, tako da so skupaj praznovali Božič, z jasicami in drevescem. Imeli so tudi slovensko mater, gospo Kregarjevo, ki jim je kuhala.

Padua Hall - na tihem že Baragov dom - je počasi dobivala nov obraz. Maja meseca 1961 je poročal p. Bazilij, da stanuje v domu 27 fantov, ki se jim v prostem času pridružijo še drugi, ki živijo razkropljeni po Melbournu. Pojejo, muzicirajo, igrajo odbojko, namizni tenis in biljard. Pripravljajo se tudi na nujna dela popravil in pleskanja hiše. Sedemnajstletni fant, Peter Fischinger iz Chichaga, piše p. Baziliju, izdeluje podobo brezjanske Marije Pomagaj za kapelico ob Padua Hall. Pater upa, da bo to začetek avstralskih Brezje.

Junija 1961 pa kar zavriska iz Misli:

dobili smo avstralske Brezje, in sicer prav pred praznikom Marije Pomagaj, dne 24. maja. Tako jo je pater lahko ustoličil v kapelici nad predvečer, v kotu na desni strani oltarja. Hitro pa je dobil tudi dovoljenje, da postavi sliko nad oltar in je pred njo maševal že naslednji dan, na praznik Rešnjega Telesa. Iz kapelice so na praznik Antona Padovanskega, patrona hostela, prvič zadonele litanije Matere božje. Rojaki so začeli obiskovati kapelico, kjer je bila od takrat naprej božja služba vsak dan, kadar je bil p. Bazilij doma. Od nadškofije je v svoje veliko veselje dobil

198

tudi dovoljenje za krščevanje. Tako so s kapelico dobili Slovenci 'faro v malem'.

Slikar France Benko, ki je prišel julija v Padua Hall na počitnice, je čas dobro izkoristil. Celo steno bralne sobe je spremenil v krasen, živo barvan zemljevid Slovenije z večjimi mesti in kraji, gorami in rekami in drugimi posebnostmi. Naslednji razred slovenske šole se je potem

vršil kar pred tem zemljevidom, v veliko navdušenje učiteljice in učencev.

Začetke je v tem času doživel cerkveni zbor. Med mašo se je oglasil tudi otroški pevski zborček, lep uspeh učiteljice Anice Srnec.

Obiski so že v tistih časih pomenili praznik in družabnost. Če je bil gost duhovnik, so se vrstile tudi obredne in kulturne svečanosti. Takšen je bil prihod p. Odila iz Amerike. Obednica se je 10. novembra napolnila z dvesto rojaki. Prišli so poslušat predavanje s skioptičnimi slikami o Sloveniji.

Ta dober in šaljiv govornik je potem pokazal slike še v Geelongu. Pod vodstvom p. Odila je naš cerkveni zbor krasno pel med mašo in na pokopališču, skupaj s pevci iz Geelonga.

V novembrskih Mislih beremo, da je dala škofija dovoljenje, da se lahko praznuje polnočna maša na prostem, na dvorišču slovenskega hostela Padua Hall. Spet en pomemben korak naprej, še en velik dogodek v življenju naših ljudi v Avstraliji.

Kot je p. Bazilij upal, je bilo vreme naklonjeno, vernikov se je zbralo blizu tisoč in vzdušje je bilo izredno lepo in ganljivo. Zbrani rojaki so ob spremljanju obreda oživljali tople spomine iz mladih let in drugih časov. Poleg slovenske molitve, slovenske besede in pesmi jih je preko zvočnikov razveselil tudi mili glas naših zvonov.

Slovenske maše so naši duhovniki, bratje frančiškani tedaj že deset let redno, ali vsaj občasno obhajali v vseh krajih, kjer so se naselili Slovenci: v Geelongu, Morwellu, Ballaratu, Berriju, Wodongi, na Tasmaniji.

Misli, september 1998

dobila novo uradno ime:

Baragov dom

V načrtu pa je bil spet nov projekt: lurška votlina. V soboto, 31. avgusta so šli fantje nabirat skale za lurško votlino, ki naj bi do Božiča zrastle za Baragovim domom. Vodstvo projekta je prevzel Štefan Srnec. Fantje so nabrali poln tovornjak skal, ki jih je Roman Uršič pripeljal s svojim tovornjakom. Tako se je začelo.

Kako zelo pomemben je bil p. Baziliju Baragov dom in njegovi fantje! Zelo je skrbel zanje, za njihovo zadovoljstvo, dobro počutje, prijetno domačnost, razvedrilo. Vsako leto vse do svoje smrti je p. Bazilij 16. septembra s svojimi Baragovci praznoval Baragov večer, s pesmijo, glasbo, pogovori, spomini.

Cerkev sv. Cirila in Metoda Gradnja

Dne 16. septembra 1963, na tretjo obletnico Baragovega doma, je p. Bazilij pokazal nadškofijskemu ordinariatu prve načrte in model (zahvala inženirju Branku Tavčarju in umetniku Vladu Doriču) za Slovensko cerkev sv. Cirila in Metoda, ki naj bi zrastle na igrišču ob Baragovem domu:

kot dokaz naše slovenske katoliške zavesti, v spomin 1100 letnice slovanskih blagovestnikov in obenem kot spomenik vsem slovenskim žrtvam svetovne vojne.

Od cerkvenih oblasti je 3. oktobra dobil dovoljenje za zidavo.

Oktober je bil tudi mesec, ko je prispel med nas p. Valerijan Jenko, ravno ob pravem času, da je lahko delil z nami to veselo vest.

Za gradnjo cerkve se je takoj zavzela cela slovenska skupnost. V novembrskih Mislih p. Bazilij že poroča, da je zabeležil 32 darovalcev in nabral skoraj tisoč dolarjev. Umetnik F. Benko je obljubil mozaik za steno velikega oltarja. Še več rojakov je obljubilo delo: J. Zemljčič vsa kleparska dela, okrog petnajst rojakov svoje delovne sile ob gradnji, tiskar Simon Špacapan vsa tiskarska dela za cerkev.

In tako se je začelo. Odslej je cela skupnost zbirala denar: posamezniki, slovenska skupnost v Melbourne in drugod. Denar so zbirali učenci Slomškove šole ob svojih igricah in drugih nastopih, starejši ob koncertih, fantje iz Baragovega doma, pevski zbor Škrjanček iz Sydneyja

Misli, september 1998

pod vodstvom g. Klakočerja in tako naprej. Vedno znova se je p. Bazilij zahvaljeval posameznikom, ki so pošiljali prispevke za gradnjo cerkve. Do decembra leta 1964 je bila zbrana lepa vsota, 4390 funtov. Dovolj za začetek, posebno če verniki darujejo svoje delo, je pisal pater.

Vodstvo zidave prevzela Alojz Markič in Rudi Koloini. Delo se je začelo s slovesnostjo zasajanja prve lopate, 7.

Zasajanje lopate 7. marca 1965

marca 1965. Alojz in Rudi sta že počistila zemljišče, Karel Čolnik pa je prevzel izkopavanje z buldozerjem.

Veliko odkopavanje se je začelo 29. oktobra 1965 in se

nadaljevalo do 2. junija 1966 okrog poldne. Tovornjaki so odvažali zemljo, kakšnih 2000 kvadratnih jardov. Odpeljali so jo na Kew golf igrišče, kjer so jo odkupili, tako da je to skorajda krilo stroške odkopavanja. Gradnja cerkvice je lepo napredovala. Zadovoljivo je tudi rastla vsota prispevkov in pridnih rok je bilo vse polno. Ko je dal slovenski gradbenik Lojze Kavaš na Za odkritje in blagoslovitev Baragove sobe in spominske plošče je p. Bazilij izbral 21. julij, sto letnico smrti škofa

razpolago svoje zidarje in delavce za tri dni, so zidovi kar vidno zrasli.

Po malem zastanku je junija 1966 na zemljišču spet oživelo. Zalivali so cementno ploščo. Na delo se je priglasilo kar 26 delavcev. Pod večšim očesom mojstra

Antona Knajpa je bilo v splošno zadovoljstvo veliko delo kaj hitro dokončano.

Med tem so se vrstili še drugi dogodki. Avstralijo je po dveh letih zapustil p. Odilo. Bolezen in leta so ga poslala proč, čez morje, tako da ni utegnil dočakati sedemdesetletnice.

Baragovci so praznovali peto obletnico doma ob zvokih domačega orkestra Bled. V domu je živel 37 stanovalcev. Skozi hostel je od svojih začetkov že šlo, po patrovem štetju, 500 fantov. Kolika pomoč, koliko dobrega dela!

Anica Srnec je v začetku leta 1966 odpotovala na enoletni študij v Evropo. To je bila velika izguba za Melbourne, za šolo in kulturne programe. Zato je bil to res najboljši čas za prihod frančiškanskih sester Brezmadežne.

P. Bazilij je kupil v bližini Slomškov dom, ki je bil potem vsa leta del dogajanja našega verskega in kulturnega središča v Viktoriji. Prišle so 3. aprila 1966 in se takoj lotile dela. Prevzele so cerkveni zbor, skrb za cerkev, odgovornost za slovensko šolo in odprle otroški vrtec.

Slomškova šola se je tako do nadaljnega preselila v Slomškov dom in sestre so takoj začele s pripravo malih učencev za nastope in s šivanjem kostumov in kulis. Nastala je Baragova knjižnica. Knjižničar Ivan Mihelj,

200

je prevzel skrb za lepo število zbranih slovenskih knjig. Medtem ko je gradnja napredovala in je cerkev dobivala najprej stene in železna rebra za streho, se je France Benko lotil dela na mozaiku sv. Cirila in Metoda.

Poseben praznik je bil, ko je M. Romana Toplak, predstojnica sestrskeske družine Slomškovega doma 15. aprila 1967 praznovala 80 letnico. Priedili so ji lepo jubilejno praznovanje, kateremu so se pridružili slovenski in avstralski duhovniki, redovnice in laiki. Pridružil se je tudi škof Stewart, ki je rekel:

'Vidiš, to je Cerkev: škof, duhovniki, redovniki in redovnice ter laiki – vsi kot ena družina, pa četudi lahko okrog naše mize naštejemo kar sedem narodnosti...'

V začetku leta 1968, 15. januarja, je m. Romana preminula. Njej v spomin je p. Bazilij pozneje poimenoval dom za ostarele, Dom Matere Romane.

Blagoslovitev cerkve sv. Cirila in Metoda *Prvi slovenski škof na avstralskih tleh*

V junijski številki Misli p. Bazilij sporoči, da je za blagoslovitev cerkve v nedeljo, 20. oktobra vse potrebno dogovorjeno. Škof dr. Janez Jenko je že sprejel vabilo, da blagoslovi našo cerkvico in nas obišče 'na drugem koncu sveta', je naš pater napisal v Mislih. Bil je trdno prepričan, da bo z božjo pomočjo in seveda s pridnim delom vse ob času dokončano malodušnežem navkljub, ki so majali z glavami. Želel pa je tudi, da bi bilo to leto zaznamovano s čim večjo svečanostjo.

Medtem je Baragov dom imel nekaj pomembnih obiskov. Aprila je obiskal naše središče pomožni škof Cullinane, ki mu je bila v nadškofiji dana posebna skrb za priseljence. Vse si je ogledal z velikim zanimanjem in dobil najlepše vtise.

Meseca maja pa se je oglasil, na svojem kratkem obisku Australije, vrhovni predstojnik frančiškanskega reda, p. general Konstantin Koser.

Rojen v Braziliji, je bil v preteklem letu izvoljen za 115. naslednika sv. Frančiška. Bil je tudi prvi frančiškanski general, ki je obiskal Avstralijo.

Za odkritev in blagoslovitev Baragove sobe in spominske plošče je p. Bazilij izbral 21. julij, sto letnico smrti Friderika Barage. Za ta svečani obred je naprosil melbournskega nadškofa Jakoba Knoxa, ki se je vabilu rad odzval. To je bila lepa priložnost, da Cerkev v Avstraliji zve nekaj več o tem izrednem slovenskemu človeku. Praznovanje je bilo prekrasno, z nagovori, petjem, narodnimi nošami. Zbralo se je nad 400 ljudi, vreme pa ni bilo nič kaj prida. P. Bazilij se je pritožil patronu doma, da ne skrbi dovolj za svoje in naše dobro ime. Ob kipu je spregovoril p. Ambrožič, ki je pred leti začel akcijo za Baragovo beatifikacijo.

Oktober se je medtem približeval, treba pa je bilo še mnogo urediti in pripraviti. Skoraj nemogoče? Ne, po mislih p. Bazilija. Zvonove je že naročil - iz livarne v Sloveniji ('čeprav ne bodo smeli preveč zvoniti') in prave orgle na piščali, kakršne so bile doma. Krstni kamen je podarilo Slovensko društvo Melbourne.

O delu v teh zadnjih mesecih pravi tole:

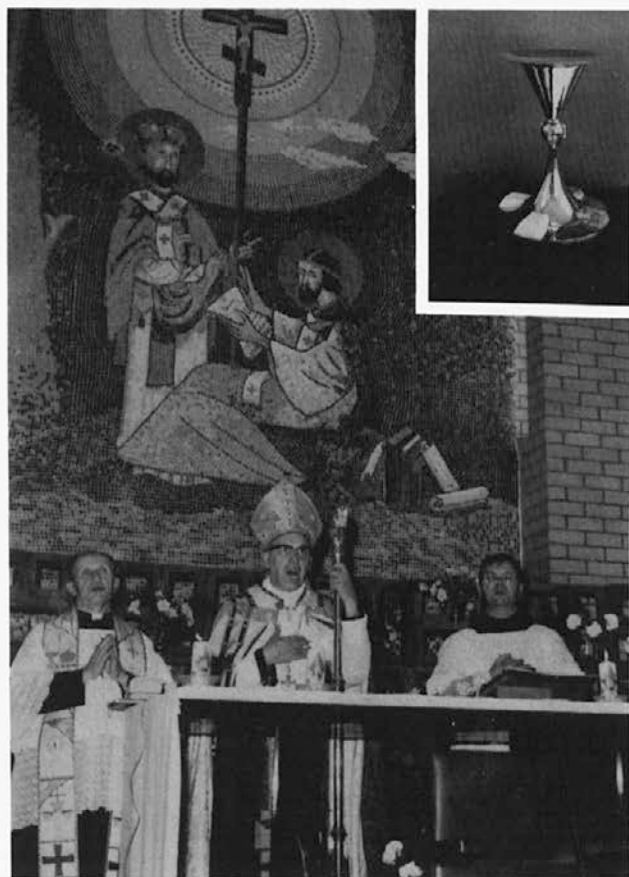
Vinko Molan je s pomočniki izgotovil poleg velikega okna na pročelju tudi visoko in kaj sitno okno nad prezbitrijem. Alojz Kerec iz Baragovega doma pa se je s pomagači lotil stropa. Stranskih stopnic v cerkev in stopnic v zakristijo bi ne imeli brez požrtvovalnega Franca Purgerja in Petra Zorzuta. Matija Cimerman in Jože Kosí sta napravila polžaste stopnice na kor, dočim sta Jože in Franc Rozman oblekla veliko okno na pročelju v aluminij. Alojz Markič in Rudi Koloini sta z Maksom Koržetom že začela na zidavi 'zvonika'. Marko Krževan bo prevzel izdelavo odra v dvorani. Z električno napeljavo imata skrbi Jernej Podbevšek in njegov mojster Stojan Kuluveovski. Ferdo Toplak izdelava ograjo za glavno stopnišče, Ivan Mihelj in Ivan Valentič sta sprejela v delo ograje stranskih stopnišč. Anton Brne, Alojz Kumar in Peter Vorich so pripravili ogrodje in plošče za mozaik, ki bo pokrival zadnjo steno. In še bi lahko našteval imena. Zlasti tesarskega dela nam te tedne ne bo zmanjkalo, saj nas še čaka vzvišen pod prezbiterija in pa vhod v cerkev. Čakata nas tudi še stranska oltarja, dočim je glavna kamenita oltarna miza prav v teh dneh na poti iz Adelaide kot dar tamkajšnjega gradbenega mojstra Slavka Kralja.

V oktobrskih Mislih poroča p. Bazilij, da je zvonik dokončan, prav tako strop.

Mozaik bratov sv. Cirila in Metoda že od 28. septembra krasi steno nad oltarjem. Torej glavno je narejeno. Drugo delo pa bo seveda moralo počakati za pozneje.

Škofa dr. Janeza Jenka, prvega slovenskega škofa na avstralskih tleh je lepa skupina rojakov pozdravila na melbournskem letališču 4. oktobra.

Sledil je lep večer v Baragovem domu, naslednji dan slovesna maša in pridiga v St. Albansu in potem z rojaki v dvorani. Potem pa so ga pozdravili še rojaki v Geelongu. V soboto so škofa pozdravili učenci Slomškove šole z domačo akademijo in igro Stati križ.

Nedelja, 20 oktobra, je bil dan, ki ne bo nikoli pozabljen.. Čudovit pomladni dan, pa veliko število vernikov, prišlo jih je okrog 2000. Prišli so rojaki iz vseh dežel Avstralije, visoki avstralski cerkveni dostojanstveniki in predstavniki države. Po blagoslovu cerkve, tabernaklja, orgel, ki so prvič slovesno zazvenele, je mladina v narodnih nošah prinesla v cerkev sliko Marije Pomagaj. Sledila je prva maša.

Popoldne ob treh je bila cerkev spet prepolna. Tokrat so se zbrali birmanci in birmanke (103 po številu), z botri in starši. Ta dan je bil v novi cerkvi krščen prvi

novorojenček, Markičeva prvorojenka, hčerka Alojza Markiča in Anice roj. Cimerman.

Še je bilo praznovanj. Na velikonočno nedeljo je leto pozneje škof J. Cullinane blagoslovil zvonove. Po slovesni maši pred lurško votlino se je množica zbrala pod stopniščem cerkve, sledila pa ji je procesija z narodnimi nošami in banderami.

Lepo okrašeni trije zvonovi so čakali pod zvonikom na vrhu stopnišča. Po stari slovenski navadi je vsak zvon dobil botra ali botro. Ob velikem zvonu svetih bratov, Cirila in Metoda je stal arhitekt in gradbeni inženir Branko Tavčar, ki je to čast zaslužil za brezplačno delo pri nastajanju cerkve. Ob zvonu Marije Pomagaj je stala Julka Mrčunova, ki je prva darovala za novo cerkev. Ob zvon Vernih duš pa je Ivanka Urbasova nadomeščala pokojnega moža Ivana, vnetega delavca vrsto let.

Obešanje zvonov. M. Cimerman, J. Kosi, A. Markič

Cerkev in dom – vera in kultura delo in zabava

V naslednjih mesecih in letih se je nadaljevalo delo v dvorani. Za vse tesarsko delo, parketni pod, so vedno priskočili pridni obrtniki in postopno dokončali delo.

Dvorana je v naslednjih mesecih in letih postala središče razgibanega kulturnega in družabnega življenja. Vrstila so se razna praznovanja od materinskega dneva do raznih priprav in vaj. Folklorna skupina vadi nove pleske za nastope tudi pred avstralsko skupnostjo. Začnejo se vaje za igro Pri belem konjičku. Drugo igro, Razvalina življenja, pripravlja Slovensko društvo Melbourne. Fantje Baragovega doma sprašujejo, kdaj bo dvorana lahko tudi telovadnica in če bi lahko uvedli odbojko in košarko.

Predstava igre **Pri belem konjičku** julija meseca je tako dobro sprejeta, da igralce povabijo še v Geelong, nato sledi ponovitev v Melbourneu.

V nedeljo, 20. julija 1969, je bilo v cerkvi sv. Cirila in Metoda prvo žegnanje. Slovesnost je vodil ukrajinski škof Ivan Praško s staroslovensko liturgijo. S sabo je pripeljal celo pevski zbor, da je bil obred še lepši. Tako se je svečano začelo praznovanje letnih žegnanj, ki je postalo tradicionalno in bo ostala, dokler bo živela slovenska skupnost v Melbourneu.

Istega leta je prispel v Avstralijo frančiškanski novomašnik p. Stanko Zemljak, ki je imel v večjih slovesnih središčih ponovitev nove maše. V cerkvi sv. Cirila in Metoda je maševal 21. septembra, zatem pa še v Adelaidi, v Ballaratu in Berriju. Med nami je ostal deset let.

Slovenski del pokopališča v Keilorju se je povečal še za štiri prazne grobove; prostor je namenjen družini sester frančiškank Brezmadežne. Zgrajena je bila tudi kapelica

iz sive opeke in postavljen okvir iz granita ter bela plošča z napisom. To lepo delo so opravili Štefan in Anica Srnc ter Rudi Simunkovič in Janez Burgar.

P. Bazilij se je **31. decembra 1969** odpravil v Sydney in se udeležil **blagoslovitve nove cerkve sv. Rafaela**, ki jo je zgradil p. Valerijan skupaj s svojimi verniki.

Septembra 1970 praznuje Baragov dom, na katerega je bil p. Bazilij tako zelo ponosen, svojo desetletnico. V tem času si je Baragov dom pridobil ime dobrotelne ustanove pri avstralskih oblasteh, tako da Frank de Grood ni imena Baraga House 'izpustil še iz nobenega poročila Canberri' (Misli, 1970, str.198)

Praznovanja v cerkvenem letu dobijo svoje temelje. Dne **13. junija 1971**, v nedeljo po deseti maši je bila prva **Telovska procesija**. 'Prav preprosto, z narodnimi nošami, banderi in zvonjenjem', je napisal p. Bazilij.

Nogometno društvo Kew-Slovene je kot član Viktorijske nogometne zveze odigralo že štiri tekme.

Koncert klasične glasbe v nedeljo, 13.maja so si navzoči zapomnili kot izredno kulturno prireditev. Orkester s 25 člani je vodil Pavel Coppens, bivši Baragovec. Izkupiček je bil namenjen odplačilu orgel v cerkvi. Dvorana se je ob tem koncertu izkazala za zelo akustično.

Duhovna obnova za žene in matere v septembru leta 1972 v Slomškovem domu, ki je za vse udeleženke lepo doživetje, **da tudi pobudo za ustanovitev Društva sv. Eme**.

V letu 1972 je p. **Bernard predal uredništvo Misli p. Baziliju**: "Zdaj boš pa sebe čakal na tipkarijo." Seveda je moral zdaj on druge čakati z njihovo tipkarijo. Uredništvo Misli se je s tem preselilo v Baragov dom in p. Bazilij urednik celih 25 let, kakor si je to želel, torej do konca svojega življenja.

V začetku leta 1973 avstralske Slovence obiščeta škof **Stanislav Lenič** in frančiškanski provincial p. **Marijan Valenčak**. V središču jima pripravijo krasen

Misli, september 1998

sprejem. Prijetna akademija z nastopi otrok Slomškove šole, bratov Plesničar, bratov Pahor, pevskega zbora Triglav pod vodstvom V. Trampuža, kvarteta deklet (Metka in Janika Škofič, ter Jožica in Cvetka Uršič) Posebno se postavijo s svojim nastopom piščalkarji pod vodstvom Marka Plesničarja. Zatem je igral orkester Bled, za zakusko pa je kot vedno poskrbelo Društvo sv. Eme.

V naslednjih letih sledi še več visokih obiskov. Med njimi so škofje **Alojzij Šuštar**, **Alojz Uran**, **Jožef Kvas**, **Metod Pirih**, tržaški škof **Belloni** in torontski škof **Alojzij Ambrožič** (nečak p. Bernarda) ter provinciala p. **Polikarp Brolih** in p. **Miha Vovk**. Avstralski Slovenci so jih sprejemali s toplino in navdušenjem. Ob njihovih obiskih so vedno pripravljali slovesnosti, škofje pa so navadno tudi birmali slovenske otroke.

Eden od obiskov je bil posebno pomemben za naše rojake **na Tasmaniji**.

Nadškof Alojz Šuštar je šel ob svojem obisku Avstralije leta 1983 pogledat tudi rojake v Hobart. Maloštevilna slovenska skupnost je škofa še posebno tople sprejela. Novoustanovljeno slovensko društvo (predsednik Jože Mavrič) je pripravilo izredno lep sprejem v ukrajinski dvorani.

Dogovorili so se tudi za redne obiske slovenskega duhovnika iz Melbourne. V tistih letih smo imeli še druge zelo ljube obiske. Leta 1974 je imela veliko turnejo po Avstraliji vokalna instrumentalna skupina minoritskih bogoslovcev **Minores**. Predstavili so čudovite glasbene koncerte duhovnih, narodnih in umetnih pesmimi, pa tudi za poskočno glasbo so poskrbeli. Za vsakega nekaj. Za Slovence v Avstraliji, duševna hrana, ki jim je bila tako potrebna.

Slovenski Oktet je dvakrat nastopil v dvorani v Kewju. Večkrat nas je obiskal **Oktet bratov Pirnat**, **koroški zbor Gallus** in cela vrsta drugih glasbenih skupin.

Tudi sami smo si znali pripraviti lepe kulturne dneve in večere. Vsa leta je prepeval na koru cerkveni zbor. Mladinski zbor **Glasniki**, ki je zadnja leta prepeval pod vodstvom glasbene učiteljice Katarine Vrisk Največji letni dogodek, ki so ga prirejala verska središča, pa so bili vsakoletni mladinski koncerti, kjer se je srečevala mladina iz vse Avstralije.

Prvi vse-avstralski koncert slovenske mladine je bil 13. decembra 1975. Začelo se je v verskem in kulturnem središču sv. Cirila in Metoda na pobudo p. Stanka Zemljaka. Sprva so bili koncerti le v Melbourneu, zatem pa še v Sydneyju, Canberri, Adelaidi in Wollongongu - polnih 24 let. V njih so se predstavljali talenti naše mladine, skrb staršev in trud požrtvovalnih kulturnih

delavcev. Koncerti so še danes lep primer povezovanja in družabnostiv okviru celotne slovenske skupnosti v Avstraliji.

Imeli smo še druge zборе, ki so ob svečanih priložnostih nastopili z lepo slovensko pesmijo, mladinske orkestralne skupine, pa tudi številni posamezniki so nastopali s svojim glasom in inštrumenti.

Koncert harmonikašev v dvorani cerkve Sv. Cirila in Metoda, 30. avgusta, je bil prav poseben glasbeni dogodek. Nastopili so: Branko Srnc-Tomažič, trikratni avstralazijski prvak v klavirski harmoniki in še dva druga Slovenca Lydia Lah in Peter Pirnat. To je bil poslovilni večer za mladega prvaka, ki se odpravljaj na nadaljni glasbeni študij v Kanado.

Koncert je bil izredno glasbeno doživetje, v katerem je skupina pokazala svojo spretnost z modernimi in tradicionalnimi melodijami. Višek pa je bilo mojstrsko igranje sodobne skladbe *Fables*, s katero si je Branko pridobil naslov avstralskoazijskega prvaka.

V istem času so nam na odru redno zapeli in zaigrali igrali bratje Plesničar. V zadnjih letih sta nam ob svečanih priložnostih zapela in zaigrala Alenka in Paul Paddle. Kdo ju ne pozna? Pa še mnogo, mnogo drugih, ki so v svoji ljubki mladosti razveseljevali s pesmijo, plesom in igro naša srca.

Velik kulturni dogodek je bila **slovenska razstava**

avgusta 1973 v Baragovi dvorani. Društvo sv. Eme je pri družinah nabralo veliko število predmetov, oljnih slik, ročnih del. Posebno pozornost so zbudale idrijske čipke, gospa Uršičeva pa je praktično pokazala, kako nastajajo. Razstavljeni so bili tudi slovenski časopisi, ki izhajajo v zdomstvu in zamejstvu; kar 34 jih je bilo skupaj z Mislimi. Rapotčeva slika *Mati z otrokom* je zbudala največ zanimanja. Pa tudi zbirka izdelkov iz črne gline. Mojster, ki jih izdeluje, naš rojak F. Kukowetz. Razvozljal je 2000 let staro egipčansko formulo za 'terro nigro', ki je zdaj njegova skrivnost in njegov patent.

Od prvih začetkov skupnosti in kulturno družabnega delovanja so imele igre važno vlogo. Veliko je bilo učenja in dela, toda tudi vneme in energije je bilo dosti več v prvih desetletjih. Z igracimi so se predstavljali najmlajši

Paul in Alenka Paddle

Cela vrsta jih je bila: **Pri belem konjičku, Prisegam, Slehernik, Špelca v Ljubljani, Oh, te zadrege!** in tako naprej.

Toni in Paul Bogovic

Baragova knjižnica je ponovno oživila leta 1977, ko je prevzela skrb zanjo Marija Opelt. Preselila se je iz razreda v sedanjo, bolj primerno sobo. Dobila je nove razrede. Knjig je bilo kakih 950. Država je dala denar za nabavo novih knjig, še več pa so jih darovali rojaki. Danes ima knjižnica 3,350 knjig, prav lepa zbirka zbranih del, prevodov, referenčnih knjig in podobnih izdaj. Knjižničarka prodaja tudi knjige, kasete, video-kasete in zgoščenke. Izborna zbirka, na katero smo Slovenci ponosni. V Baragovem domu je tudi **arhivska soba**, z dragoceno zbirko knjig, revij in dokumentov naše prisotnosti v Avstraliji. Vrednost knjižnice in arhiva se bo morda šele po dolgih letih polno izkazala.

Baragova knjižnica Priprava fotografij za arhiv Kew od leve Milena Brgoč, Marija Oppelt in Lucija Srnec

Misli, september 1998

Slomškova šola

Otroci in mladina, zbori in folklor

Pomemben del delovanja slovenskega verskega in kulturnega središča je bila šola, in z njo povezani nastopi manjših otrok in mladine. Delo učiteljic, učiteljev in sester frančiškank Brezmadežne je igralo pomembno vlogo pri ohranitvi naše slovenske identitete, skupnosti in je osnova tudi za nadaljne življenje skupnosti.

Po maši, 4. septembra 1960, se je začela **Slovenska šola** pod vodstvom **Jožeta Kapušina**. Prijavilo se je štirinajst otrok. Pouk je bil sprva napovedan za vsako prvo nedeljo v mesecu. Šola se je začela v velikem navdušenju učencev, ki so hoteli prihajati kar vsak teden. Navdušen je bil tudi učitelj, ki je tako začel delati načrte za prvi otroški odrski nastop.

V juniju 1961 je prevzela šolo **Anica Srnec**, ki se je s

Melbourne, v dvorani Sv. Frančiška. Materinski dan 1963

presledkom enega leta požrtvovalno posvetila učenju slovenskega jezika in slovenskim otrokom vse do leta 1974. Pridružila se ji je potem še **Dragica Setnikar** (pozneje por. Gelt), s poučevanjem folklornih plesov. Ko je Anica odpotovala na študij v Evropo, je Dragica prevzela tudi učenje. Ob svojem prihodu v Melbourne so sestre v prvih letih prevzele velik delež poučevanja in priprav na nastope.

Slomškova šola

Otroci Slomškove šole z učiteljico gospo Viki Mrak. Očetovski dan 1986

Otrok je bilo vedno več, tako da jih je bilo vrsto let dovolj za dva velika razreda, tako da je bilo potrebnih več učiteljic.

Delo Srnečeve Anice, posebno prvih šest let je bilo neprecenljive vrednosti. Predano in sistematično je učila otroke brati in pisati, poleg tega pa jih je pripravljala na vsakoletne nastope: za Materinski in Očetovski dan ter za Miklavževanje.

Prihod sester aprila 1966 je pomenil novo obdobje tudi za Slomškovo šolo, kakor smo jo imenovali. Imele so izreden smisel za vzgojo otrok in organizacijo raznih prireditve. Poleg učenja so v tistih prvih letih pripravile kulise in zavese za oder ter šivale kostume. Sestra Silvestra je prevzela odgovornost za te priprave in tudi izbrala igre, pesmi in razne druge prispevke za nastope. Tako so bili nastopi zanimivi in otroci so radi nastopali.

Mladinska folklorna skupina pod vodstvom Dragice Setnikar je nastopala ne samo med Slovenci, temveč tudi na mednarodnih koncertih in žela veliko priznanj. Med drugim je folklorna skupina zaplesala prekmurske narodne ples v prekmurskih narodnih nošah ki jih je sešila s. Ksaverija. Občinstvo je bilo tako navdušeno, da so predstavo ponovili.

Glasniki in razne druge skupine so nastopale na domačem odru ob raznih prireditvah in se tudi udeleževale vse-avstralskih koncertov.

Nekateri nastopi so bili izredni. Takšno je bilo Miklavževanje leta 1969. Prirejeno je bilo izredno lepo, z novimi zavesami, lepimi kostumi in velikim številom nastopajočih otrok. Slovensko društvo je ob tej priložnosti pripravilo nad 250 darov. Opereta *Miklavž prihaja*, ki je bila del programa je potem gostovala še pri Slovenskem društvu v Geelongu, v veliko zadovoljstvo mladih in starih. Začela so se tudi srečanja mladine na drugo in četrto nedeljo v mesecu, pod vodstvom **Sonje Potočnikove**. Ta srečanja so se nadaljevala več let. Vsako leto so se srečavali mladi kasneje pa tudi stari na **poletnih počitnicah v Mt. Elizi**, tradicija, ki je še danes živa.

Mladi so s p. Stankom odhajali na 'bushwalking' in v zadnjih letih s p. Tonetom začeli oživljati slovensko tradicijo hribolazništva.

Leta 1975 je štela Slomškova šola nad 40 otrok. Učili sta jih s. Pavla in s. Silvestra.

Dragica Gelt roj. Setnikar je učila folklorno skupino in mlade z novimi plesi pripravljala za različne nastope. Lucija Srnc je bila naprošena da poučuje mladince, potem so sestre prosile Viki Mrak, naj priskoči na pomoč. Viki je vrsto let učila folkoro v Kewju. Zatem je nekaj let vodila skupino Rožmarin Ivanka Kropich.

Folklorne ples je nekaj časa učila tudi Majda Špacapan. Vrsta je prišla spet na Viki, ki je učila folklorne ples tudi maturante.

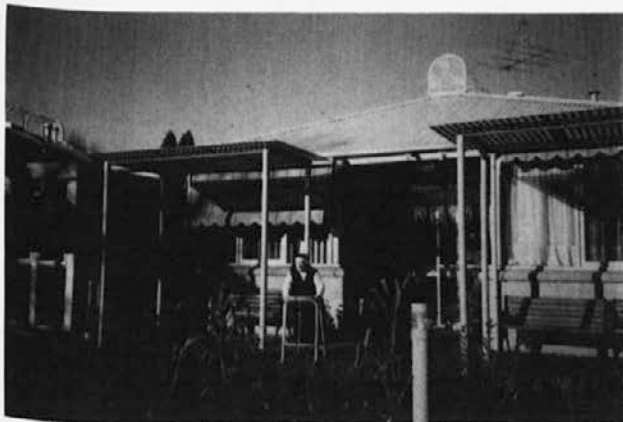
Kasneje je njerna skupina Lipov cvet nastopila na vse-avstralskem mladinskem koncertu v Sydneyju in na maturantskem plesu leta 1993. Viki je začela s poučevanjem folklorne, pozneje je poučevala slovenščino, pripravljala učence na odrske nastope, naročala učno gradivo.

To je bila verjetno najdaljša doba neprekinjenega vzgojno-kulturnega dela med našimi učiteljicami.

Do leta 1997 je poleg tega Viki učila tudi maturante v državni šoli. Z Viki je več let poučevala Pavlina Pahor, potem pa so se pridružile mlade, v Avstraliji rojene učiteljice, Barbara Smrdel, Mary Petelin in zdaj že več let leta Veronika Smrdel.

Leta 1995 je bil Ivan Mejač 35 let naš Miklavž.

Dom Matere Romane

Zadnji veliki projekt p. Bazilija je bil Dom Matere Romane. Preko Misli je slovenski skupnosti odkril svojo zamisel, potem pa je s polno paro začel zbirati denar. Organiziral je Walkathone, ki so se jih udeleževali mladi in stari ter zbirali sponzorje. Letna srečanja ostarelih v mesecu septembru so bila posvečena tudi nabiralni akciji in hoji mladim. Ves trud Društva sv. Eme je odslej šel v ta namen. Mladi so hodili in prirejali koncerte pod geslom MLADINA SPOŠTUJE STAROST. Pri hoji in nastopih so sodelovali tudi najmlajši učenci Slomškove šole. To sta bili desetletji, ko je p. Bazilij napel vse sile za doseg svojega zadnjega velikega cilja. Kupljeno je bilo zemljišče. Ustanovljen je bil pripravljalni odbor. Odslej

V ospredju s. Ema, gospa Vadnjal in Ljubica Vicič- Kosanovič je šel ves denar, ki ga je zbrala Slomškova šola s svojimi prireditavami, Društvo sv. Eme, razni koncerti in seveda letni Walkathoni in dnevi upokoencev, v ta namen.

V aprilu leta 1988 p. Bazilij poroča, da je načrt za Dom narejen. Marko Zitterschlager je s svojo dobro pripravljeno prošnjo dosegel, da so vsi darovi za Dom priznani kot izdatki, ki se smejo odbiti od obdavčenih dohodkov darovalca.

Marija Horvat

Misli, september 1998

Stari upravitelj uvaja novega.
Stanko Prosenak in Jože Vučko

Predložen je bil načrt za enonadstopno poslopje, ki ga je izdelal Paul Archibald, priznani arhitekt za domove te vrste. Država je obljubila, da bo ta projekt podprla z vsoto \$660 000, čim bo skupnost dokazala, da ima dovolj svojih sredstev. Načrt je bilo treba spremeniti v pritlično poslopje, ker so sosodje protestirali. 'Pa bo manj stalo', je rekel p. Bazilij.

Slovo od Anice Markič. Od leve: Slavica Kolarič, Ema Tomažin, Majda Sok, Kamica Sattler in Jože Vučko

Tik pred zaključkom novemberske številke Misli je prišla odobritev za Dom matere Romane in obljubljen vsota za gradnjo. Odobrili so tudi gradbenika, Jožeta Golenka. Z gradnjo se je seveda začelo takoj, tako da je bilo junija 1991 že precej zgrajenega. Dom počitka pa je bil dokončan v začetku leta 1992.

Sodelavci in sodelavke se poslavljajo od Anice Markič po šestih letih požrtvovalne službe

Dom počitka je v začetku upravljal Anica Markič. Pozneje je vodstvo prevzel Stanko Prosenak in upravljal 5 let. Letos je prevzel vodstvo Jože Vučko. Dom je znan kot eden najboljših ustanov te vrste na vzhodu Melbournu.

Slovenske žene in Društvo sv. Eme

Leta 1997 je praznovalo Društvo sv. Eme petindvajseto obletnico svojega obstoja in nepretrganega delovanja. Od vsega začetka je bila postavljena osnovna struktura društva; nekaj odbornic oziroma članic, ki so vzele nase odgovornost za delovanje društva in poklicale na pomoč druge žene, kadar je bilo treba pripraviti kako večje cerkveno praznovanje.

Bilo je ustanovljeno 27. avgusta 1972 ob priložnosti duhovne obnove za žene in matere v Slomškovem domu pri sestrah. Tam se je takrat zbralo osem žena. Članice naj bi bile v vsestransko pomoč apostolatu med našimi izseljenci. Za prvo predsednico je bila izbrana Tončka Plesničar. Vsaka katoliška žena, ki bi želela pomagati slovenskemu farnemu občestvu, je dobrodošla. Članice naj bi se sestajale od časa do časa, pomagale pri raznih cerkvenih prireditvah, obiskovale bolnike, nudile pomoč v sili in podobno. Za zavetnico je bila izbrana sv. Ema, slovenska svetnica, ki je s svojimi dobrimi deli storila toliko dobrega med našimi pradedi.

Že v decembrski številki Misli se zahvaljuje p. Bazilij za 'izredno uspelo zakusko in srečolov' na zadnjo novembrsko nedeljo in hvali 'podjetnost in požrtvovalnost žena, ki dostikrat prekaša moške'.

Tako se je izkazala kot glavna naloga in nadvse važna naloga Društva sv. Eme, da poskrbi za okrepcilo in zraven za prijetno družabno vzdušje po cerkvenem obredu ali kulturnem programu v dvorani.

Kako deluje Društvo sv. Eme danes? Povprašala sem Zoro Kirn, ki je zelo aktivna in delavna članica društva že štiri leta.

Povedala je, da ima društvo v sedanjem odboru štiri članice: Olgo Bogovič (predsednica) Zoro Kirn, Jelko Burger in Marto Kirn. Te žene so organizacijsko jedro, ki odloča, načrtuje, oskrbuje in pripravlja. Njihova glavna naloga je, da pripravijo vsako tretjo nedeljo kosilo za upokojenke. Ravno tako kosilo ali zakusko za materinski dan, za očetovski dan, za miklavževanje, za žeganje. Ob teh priložnostih pokličejo na pomoč štiri ali pet žena iz cerkvenega občestva, ki so vedno pripravljene pomagati.

Druge pomagajo tako, da prinesejo obilo peciva. Vse potrebno za zakuske in kosila nakupijo članice iz društvenega fonda, dobiček pa gre za razne potrebe cerkvenega občestva: za Baragov dom in cerkev, Slomškovo šolo, vrt in podobno. Težko je presoditi, koliko ljudi bo prišlo na kosilo. Največ jih pride na posebne dneve, kot je materinski dan. Ob obisku koroškega zbora pred nekaj leti, je društvo pripravilo 240 polnih kosil. Zora je rekla, da je bila organizacija brezhibna. Bolj običajno je kakšnih 120 kosil, ki jih postrežejo s pomočjo štirih ali petih žena. Zgodi se tudi, pravi Zora, da ne pride dosti ljudi. Potem je društvo na zgubi. Največ ljudi, kar so jih imeli, je bilo ob pogrebu p. Bazilija. Bilo jih 400. Postregli so jih v dvorani, polne mize pa so bile pripravljene tudi na dvorišču pred lurško votlino. Takrat je streglo goste kar dvajset žena in je šlo vse zelo gladko.

S tem se delo še ne konča. Ko so sestre odšle, se je ponudila Fani Šajn, da prevzame odgovornost za čiščenje cerkve. Zdaj vsak teden čistijo cerkev delovne skupine žen, ki so razdeljene v štiri skupine, tako da pride vsaka na vrsto enkrat na mesec. Fani in Zora sta odgovorni za menjavo prtov in cvetje. Cvetje prispevajo člani slovenske skupnosti ali pa podarijo prispevek za nabavo. Prav poseben prispevek podari Marija Grlj, s krasnimi orhidejami z njenega vrta.

Anžinova Francka več let predsednica društva

Ob posebnih priložnostih postrežejo slovenske žene z dobro hrano

Po letu 1998

Fani Sajn in Zora Kirn pripravljajo cvetje za cerkev

Pomagajo tudi možje. Srečko že vsa leta oskrbuje društvo z domačimi klobasami in potem se dva ali trije prijavijo za pripravo piknika. Takrat prav lepo diši po dvorišču.

Odhod sester 12. Marca 1992, je pomenil konec prav posebne dobe: skoraj 25 letih delovanja med nami.

26. julija 1997 nenadna smrt p. Bazilija in konec tega izrednega in živega časa, dobe našega prihajanja, naseljevanja in ukoreninjenja.

Misli, september 1998

V Melbournu smo sedaj na začetku nove dobe. V enem letu, kar je med nami p. Metod, kot naš dušni pastir in voditelj Slovenskega verskega in kulturnega središča, je ogromno napravil. V enem letu nas je spoznal in začel veliko delo obnavljanja. Skupnost se mu je odzvala z navdušenjem in predvsem Baragov dom se kar blešči v svoji novi obleki. Kaj je z našo skoraj polstoletno dediščino danes? Kako bo šlo naprej?

Društvo sv. Eme dela naprej zelo uspešno, in s polno paro, tako da so gostje in verniki vedno lepo postreženi, kadar se srečajo po bogoslužju in ob posebnih priložnostih. Na pomoč lahko tudi pokličejo širši krog žena in moških, kadar je to potrebno. Skrbijo za to, da se vsi dobro imamo, kadar pridemo skupaj. Posebej se potrudijo za to, da se ohrani dan upokojencev.

S **Slomškovo šolo** nadaljuje mlada, tukaj rojena učiteljica – naš up za bodočnost slovenstva – Veronika Smrdelj.

Mladinske ure na radijski postaji 3 ZZZ se nadaljujejo, v glavnem po zgledu Veronike in s podporo Mete Lenarčič, voditeljice 3 ZZZ programov.

Obiski slovenskega pokopališča novembra za Vse svete na Keilorju so tudi postali tradicija, ki se je trdno držimo.

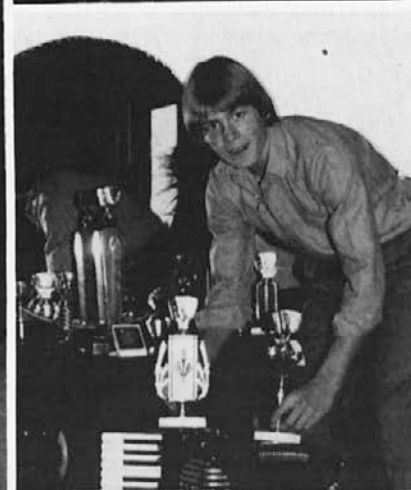
Dneva Baragovcev, ki je po letu 1992 nekako zaspal, morda po smrti p. Bazilija ne bo več. Saj so fantje k njemu prihajali kot k očetu, v spomin na pretekle dni. Toda kdo ve?

Baragova knjižnica in Arhiv slovenske prisotnosti v Avstraliji morda zdaj na drugačen način služijo skupnosti kot so včasih. Prihaja druga in tretja generacija, ki ne razume več dobro slovensko. Vendar želi vedeti čim več o svojih slovenskih koreninah.

Dom Matere Romane stoji in se dobro drži, vendar ne služi samo Slovencem, kakor je to želel p. Bazilij. Služi pa, kakor je služil Baragov dom različnim narodnostim naše multikulturne dežele. Kaj je lepšega, kot da dobi pri Slovencih streho in prijazno besedo ter toplino človeka, ki vse to potrebuje? Zato ker je človek?

Uredništvo Misli, ki ga je vodil p. Bazilij preko 25 let, ostaja še naprej živo. Misli izpolnjujejo svoje osnovno poslanstvo; so to, kar so bile, glasilo, ki povezuje Slovence v Avstraliji, jim da je svoj glas, in jim nudi duševno vodilo za življenje.

Slovenski obraz Australije

sv. rafaël

sydney

p. Valerijan Jenko

Zanimivo je, da v letošnjem letu 1998 sovpadajo kar štiri jubileji: Cerkev sv. Cirila in Metoda v Melburnu obhaja 30-letnico blagoslovitve, v Sydneyu ima cerkev sv. Rafaela 25-letnico obstoja, v Adelaidi praznuje tamkajšnja cerkev sv. Družine 15-letnico, prav tako praznuje slovenska cerkev Vseh svetnikov v Wollongongu-Figtree 15-letnico blagoslovitve. Tamkajšnji klub Planica je leta 1983 pod vodstvom predsednika Ivana Rudolfa kupil bivšo anglikansko cerkev in dvorano. Do takrat pa je bila slovenska maša v kapeli Villa Maria,

nepripravljene. Tudi glede naših jubilejev moram reči vsaj za sebe, da me je čas prehitel. Ko je jubilej pred vrati, sem spoznal, kako pomankljiva je priprava. Ob obilici rednega dela je res težko najti čas in zbranost za pripravo spominske knjige, razstave, itd. kar naj bi dalo pregled in nekako poročilo o preteklem delu. Vendar se pri tem tolažim, da bo spet taka prilika, ko bomo v Merrylandsu praznovali leta 1999 trideset letnico nakupa stare cerkve in prve maše v stari cerkvi leta 2000. Na tem mestu, kjer stoji nova cerkev, je bila nekoč prezbiterijanska cerkev, ki smo jo kupili.

Ko gledamo nazaj, na začetke našega naseljevanja, vidimo ogromne spremembe v naših skupnostih. Napredovali smo na raznih področjih tako kot posamezniki, kakor tudi kot skupnost. Staramo se tudi in mnogo naših prvotnih naseljencev je že na onem svetu. Naše vrste se redčijo. Zadovoljivo pa je, da je naša mladina že dobro vpeljana v avstralski svet. Vsi pa želimo, da bi se bolj zavedali svojih korenin. Najdemo jih v raznih poklicih, ko imajo že za seboj univerzitetno izobrazbo, za kar se imajo zahvaliti dobrim in delovnim staršem, ki so jim v večini primerov radi financirali šolanje, ko modrujejo: "Ker sam nisem imel prilike za šolo, pa naj sin-hči študira!"

Sedaj, ko prihajamo v leta, ne smemo dopustiti, da bi se nas lotila malodušnost in omahovanje. Treba je vztrajati in napraviti, kar se da, čeprav ni več toliko moči in volje, kakor v mlajših letih. Vsi želimo, da bi se mladina zavzela za delo v društvih, klubih in verskih središčih. Zato se zanimamo za društva, klube, verska središča, folkloro,

Corrimal Street. Slovenska služba božja je bila v Figtree 23.10.1983. En mesec pozneje pa je bila slovenska otvoritev cerkve. Ob tej priložnosti je bil med nami dr. William Murray, škof v Wollongongu, ki je cerkev blagoslovil, pridigal in maševal. Od takrat naprej je slovenska maša v tej cerkvi vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu. Pri maši redno prepeva tamkajšnji ženski zbor pod vodstvom Barice Brodnik. Občasno spremljajo petje na orglah Andrej Žičkar, Vesna Hatežič in Marija Barič. Predsednik Ivan pa poskrbi za spored dežurstev za čiščenje in krašenje cerkve, ter za večerjo za patra.

Ko govorimo o naših jubilejih, mi pride na misel pregovor, da je zgodovina najboljša učiteljica. Pri delu za skupnost se učimo iz uspehov in neuspehov, kaj bi lahko bolje naredili, kaj naj bi opustili in kje smo pogrešili. Po teh izkušnjah naj bi napravili smernice za bodočnost.

Ob jubilejih se vedno znova živo zavemo, kako hitro čas beži in spoznamo, da nas je v marsičem prehitel in našel

dramsko skupino, kulturo, časopise, knjige, literaturo in vse, kar je našega.

Jubileji – mejniki

Jubileji so v življenju posameznika, skupnosti, župnijskega občestva, društva ali kakršnekoli organizacije kot važni mejniki. Tudi zakonci praznujejo svoje pomembne obletnice poroke – jubileje. To so znamenja zvestobe in služenja Bogu v zakramentu svetega zakona. Duhovniki, redovniki in redovnice tudi slavijo svoje jubileje kot znamenja zvestobe v njihovem poklicu.

Vsak življenjski ali poklicni jubilej pa nas vabi k zahvali Bogu za opravljena dela in doživetja. Saj brez božje pomoči ne moremo nič dobrega storiti in ne vztrajati, zato gre zasluha Bogu po besedah psalmista "Ne nam, Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast!" Tudi papež proglašuje vsako petindvajseto leto za jubilejno leto, v katerem so razpisani posebni odpustki. Pri Judih je bil v neke vrste jubilej tako imenovano sobotno leto. Po postavi so pustili, da je zemlja vsakih sedem let počivala /3 Mz 25, 1-7/. Vsakih petdeset let so obhajali jubilejno leto /3 Mz 25, 8-34/. Tedaj so vso zastavljeno zemljo vrnili prejšnjim lastnikom in osvobodili vse sužnje.

Kakor številne skupnosti raznih narodov, tako obhajajo tudi nekateri naši rojaki, ki so prišli sem leta 1948 50-letnico naselitve v Avstralijo. Močne skupine so prišle leta 1949 in sledeča leta. To so bili tako imenovani politični ali ideološki emigranti, ki so zapustili domovino v začetku maja 1945. / Pravijo, da so odšli iz domovine brez potnega lista, torej ilegalno, vendar v tistih dneh po razsulu stare Jugoslavije, ni bilo nobenega urada, ki bi jim mogel izdati potni list. / Pozneje, v šestdesetih letih, je sledil nov val tako imenovanih ekonomskih emigrantov. Tako prvi kot drugi so nekaj časa pred odhodom v Avstralijo preživeli v raznih taboriščih v Avstriji, Italiji, Nemčiji itd., dokler se niso odločili, kam želijo iti in katera država jih je bila pripravljena sprejeti. Veliko naših beguncev je sprejela Argentina, ki jim je nudila ugodne pogoje, saj so sprejemali tudi družine z majhnimi otroci in s starejšimi osebami. Zato se je glavnina naših beguncev odločila za izselitev tja. V Argentino je šla večina naših izobražencev in duhovnikov. Prednost te emigracije je tudi to, da so strnjeno naseljeni, kar ni bil primer z nami v Avstraliji. Zato je argentinska imigracija dosegla zavidljive uspehe na kulturnem in prosvetnem polju in ima zato zagotovilo, da se bo najdalje ohranila. Res pa je, da je argentinski gospodarski položaj nižji od avstralskega in kot posledica tega je bila, da so se posamezni rojaki pozneje iz Argentine preselili v Avstralijo. Isto velja za druge države Južne Amerike.

PRIHOD NA PETO CELINO

Prvi naseljenci v Avstraliji so iz Slovenije prišli že po prvi svetovni vojni. Vendar so bili maloštevilni. Med temi

Misli, september 1998

je bil Jože Plut iz vasi Vranoviči v Beli Krajini. Njegovi potomci živijo v Brisbanu in okolici.

Slovenci, ki so se po drugi svetovni vojni odločili za Avstralijo, so potovali trideset dni po morju in pristali v Freemantlu, nato so jih prepeljali v zbirno taborišče Bonegilla in od tam v druga manjša taborišča ali hostele, kot na primer Villawood, Cabramatta, Bunnerong, St. Marys, Greta, Fairy Meadow, itd. Stanovanja v teh hostelih so bila revna, posebno tista v kovinskih barakah brez stropne izolacije. Podnevi je bilo v njih izredno vroče, ponoči pa zelo hladno. Ljudje so zato komaj čakali, da so dobili službe in si najeli stanovanja. S skromnim življenjem so si kmalu prihranili denar za depozit za hišo, banka pa jim je posodila denar. Kar precej se jih je naselilo v vzhodnih predmestjih Sydneya, kot so Wollahra, Paddington, Surry Hills, Randwick itd. Mnogi so se zaposlili v avtomobilski tovarni v Pagewoodu, v tovarni stekla in v pivovarni v Redfern. Živeli so v starih hišah. Marsikje so imeli soseda, ki je dvorišče za hišo uporabljal za zbiranje odpadkov. Naši rojaki so si uredili vrtove. Dober zgled je kmalu tudi soseda privabil, da mu je sledil.

V letih po 1960 pa so naši rojaki začeli prodajati stare hiše v vzhodnih predmestjih in se seliti v zahodne dele,

kjer je bila zemlja poceni.

SLOVENSKO DUŠNOPASTIRSTVO

Začelo se je leta 1951, ko sta prišla iz Amerike dva frančiškana, p. Klavdij Okorn in p. Beno Korbič. Prišla sta na prošnjo skofa dr. Gregorija Rožmana, njega pa je naprosil Jože Čuješ, ki mu je pisal iz Sydneya v Cleveland, naj za naše izseljence

preskrbi duhovnike. Takrat je bilo že precej naših ljudi v Avstraliji. Poleg obiskovanja rojakov po raznih taboriščih in domovih sta patra še isto leto ustanovila mesečnik "Misli". Pomagal jima je tudi Jože Čuješ. Časopis izhaja že 47. leto. Patra sta stanovala v frančiškanskem samostanu na Waverley. Njuno delo za Slovence je bilo otežkočeno, ker sta morala skrbeti tudi za druge narodnosti. To je bil eden od vzrokov, da sta se leta 1953 vrnila v Ameriko.

Nato je prišel iz Kitajske p. Rudolf Pivko, ki so ga komunisti izgnali, kot vse ostale misijonarje. Po nekaj letih je pustil duhovništvo. Pozneje je zbolel in leta 1963 umrl v Sydneyu. V tistem času je prišel s Koroške dr. Ivan Mikula, duhovnik krške škofije. V začetku je deloval v Perthu, potem pa ga je p. Bernard Ambrožič, ki je prišel iz Amerike leta 1955, prosil, naj mu pride pomagat v Sydney. P. Bernard je po odhodu p. Rudolfa sprejel urejanje "Misli", kar je delal vse do svoje bolezni leta 1972. Poleg uredništva in dušnega pastirstva je razpečeval argentinski Zbornik, celovške Mohorjeve knjige, zbiral darove rojakov za "Slovenik" v Rimu, za Baragovo in Slomškovo zadevo, za "Korotan" na Dunaju, itd. P. Bernard je umrl v Sydneyu leta 1973, dr. Ivan Mikula, ki je znan kot avtor pesmi "Rož, Podjuna, Zila", pa leta 1988.

Leta 1961 je prišel iz Amerike v Sydney p. Odilo Hajnšek in se nastanil v Paddingtonu. Ob nedeljah je maševal za naše rojake v raznih Avstralskih cerkvah. Bil je izreden pevec in pridigar, v domovini pa prej vnet ljudski misijonar. V Sydneyu je organiziral glasbeni ansambel, dramsko skupino, knjižnjico, itd. Ko sem leta 1963 prišel v Avstralijo, je bilo najprej določeno, da grem v Melbourne pomagat p. Baziliju. Vendar je p. Odilo prosil, da bi on šel v Melbourne, jaz pa ostanem v Sydneyu, za pomoč p. Bernardu. P. Odilo je pomagal p. Baziliju dve leti, nato se je vrnil v Ameriko. Od tam pa kmalu v domovino, kjer je leta 1971 umrl v samostanu pri Sv. Trojici.

Nastanil sem se pri frančiškanih v Paddingtonu pri cerkvi sv. Frančiška. Med tednom sem obiskoval rojake v raznih hostelih ali po domovih, ob nedeljah pa sva si s p. Bernardom delila maševanje za rojake v raznih sydneyjskih četrtih kot so St. Patrick, Wynneyard, Croydon Park, Blacktown, Leichhardt, Villawood, itd. Kadar ni bilo dr. Mikula, je prišla na vrsto tudi Canberra, Wollongong, Newcastle in Brisbane.

Dr. Mikula je obiskoval tudi rojake, ki so bili zaposleni pri hidrocentrali v Snowy Mountains. V Paddintonu, kjer sem stanoval, sicer ni bilo slovenske maše, pač pa vsako soboto dopoldne spovedovanje, enkrat na mesec pa se je v kapeli ob glavnem oltarju sestajala molitvena skupina, ki jo je organiziral p. Bernard. Patri v Paddingtonu so nam šli zelo na roko.

Dali so nam na razpolago pevsko sobo in dvorano brezplačno. Tu je "Akcija za dom" imela več prireditev v prid sklada za nakup zemlje v Horsley Parku.

PREMIK PROTI ZAHODU MESTA

Kot sem že omenil, so se naši rojaki po letu 1960 začeli seliti v zahodne dele Sydneya. Začel sem razmišljati, da

bi se tudi sam preselil bliže našim ljudem. Videl sem potrebo po lastnem verskem in kulturnem središču. Maševanje v avstralskih cerkvah nikakor ni bila idealna rešitev, ker nismo vedno mogli dobiti pravšnje ure, pogrešali smo okrasitev oltarja, ob božiču slovenske jaslice, na veliko noč pa božji grob in procesijo.

Pisal sem razmnoženo pismo prodajalcem zemlje in hiš in razložil, da potrebujemo in želimo kupiti cerkev v zahodnem delu Sydneya. Prejel sem nekako deset odgovorov z opisom nepremičnin, ki so naprodaj. Med ponudbami se mi je zdela najbolj primerna - z ozirom na ceno in kraj - prezbitarijska cerkev sv. Štefana v Merrylandsu. V družbi avstralskega provinciala sem si šel ogledat to leseno cerkev. Pastor je bil zadovoljen, da bo cerkev še naprej služila za službo božjo. S patrom

provincialom sem šel k takratnemu nadškofu, kardinalu Gilroy-u glede dovoljenja za naš center v Merrylandsu. Rad je ustregel najini prošnji pod pogojem, da sami poskrbimo za finančna sredstva za nakup in da tudi krajevni župnik da privoljenje. Ta je takoj privolil, ko sem mu pojasnil, da je v njegovi župniji le enajst slovenskih družin.

S pastorjem smo sklenili pogodbo za nakup cerkve in župnišča poleg nje. Cena je bila \$20,000, prihranjenih smo imeli \$11,000, \$9,000 pa nam je posodila banka. Nato smo cerkev in streho prebarvali s pomočjo bogoslovcev iz Campbelltowna in naših rojakov, soboslikarji so prebarvali notranjščino, žene so poskrbele za zavese na oknih, in na Silvestrovo, 31.12.1996 zvečer smo imeli blagoslov cerkve. Naslednji dan, na novo leto 1970, je bila v cerkvi prva daritev svete maše, popoldne pa že prvi krst, ki ga je prejel Marko Tomšič.

Prvi par, ki se je poročil v tej stari cerkvi pa sta bila Anton Škarlovnik in Marija Poler-Marčič, kmalu nato pa nam dobro znani par Mirko in Marija Lukežič, roj. Verzel. Še isti mesec januar sta prejela prvo sv. obhajilo Vinko Škrajnar in Alenka Žigon. K slovesnosti smo povabili tudi prvoobhajance preteklega leta. Prvi pogreb pa je bil avgusta za 13-letnega Danny-ja Obljubka, ki je našel smrt na svojem biciklu pod kolesi avtomobila v bližini svojega doma v Granvillu.

GRADNJA NOVE CERKVE SV. RAFAELA

Takoj po blagoslovitvi stare cerkve smo sklenili, da bomo na istem mestu zgradili novo. Rojaki so v ta namen velikodušno prispevali in tudi pomagali s prostovoljnim delom. V avgustu 1972 je našo skupnost razveselil prihod sestre Ksaverije Jerebic in sestre Miriam Horvat. Nastanili sta se v hiši poleg cerkve, ki je do tedaj služila za moje stanovanje in župnijski urad. Sam pa sem se preselil v prostor za oltarjem, kjer je sedaj razred za Slomškovo šolo.

Sestri sta takoj poprijeli za delo, sestra Ksaverija za gospodinjstvo, sestra Miriam pa je prevzela skrb za Slomškovo šolo in za tiskanje "Nedelje", "Rafaela" in vsega drugega. Nekaj let je bila pri nas tudi sestra Marija Goretti Kadis (pred kratkim je postala provincialna predstojnica Sester Frančiškank Brezmadežne, s središčem v Slovenski Bistrici).

Pozneje so nastale spremembe in smo imeli sestro Hilarijo Sanc in sestro Francko Žižek. Prva je skrbela za gospodinjstvo, druga pa za glasbo, za mešani pevski zbor in razna pisarniška opravila, ter za Slomškovo šolo. V Melbournu so sestre delovale že od leta 1966, petindvajset let. Zaradi pomanjkanja redovnih poklicev so bile sestre odpoklicane v domovino. Vendar je njihovo

delo v zgodovini našega izseljenstva zapisano z zlatimi črkami

BLAGOSLOV NOVE CERKVE

Gradnja nove cerkve je hitro napredovala, posebno ko smo dobili gradbeno ekipo sydneyskega magnata Reubena Scarfa, ki jo je vodil polir Stan Young. Veliko dela pa so opravili naši rojaki sami. Tako je bila nova cerkev pripravljena za blagoslovitev.

To slovesno dejanje je opravil ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič v nedeljo, 14. januarja 1973. Z njim je prišel tudi takratni provincial p. Marijan Valenčak in g. Vinko Zaletel iz Koroške. Naslednjo nedeljo je škof podelil sv. birmo devetinšestdesetim kandidatom. Kot duhovna priprava na blagoslovitev in na sv. birmo pa je bila konec tedna tridnevica.

Naslednje leto, 1974., smo imeli iz domovine obisk ansambla Minores. Sestavljali so ga minoritski

bogoslovci. Trije od njih so bili že novomašniki in so imeli ponovitev nove maše na Slovenskem društvu v Horsley Parku. Nastopili so v Auburnu, Paddingtonu, Wollongongu in drugod in povsod želi velik aplavz.

Naslednji projekt v načrtu je bila dvorana. V ta namen smo kupili dve hiši na št. 1 in 3 Warwick Road. Te hiše smo porušili in začeli z gradnjo dvorane. Delo je vodil gradbenik Ignac Drevenšek, veliko pa je bilo prostovoljnega dela naših rojakov. Mnogi so projekt tudi finančno podprli. Največji dobrotnik pri gradnji dvorane je bil Dušan Lajovic.

Dvorana je bila v glavnem končana v januarju 1983, ko je bil med nami ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, ki jo je blagoslovil, obenem pa birmal 28 mladih. Tako je naša skupnost pod vodstvom sv. Rafaela rastla

in se razvijala. Ustanovili smo molitveno skupino, ki se shaja k molitvi in sveti maši vsak četrtek. Ustanovljen je bil župnijski svet, ki se sestaja občasno. V njem so tri delovne skupine, ki skrbijo za postrežbo ob raznih prilikah, odbor za stojnico, odsek za diakonijo, liturgijo, katehezo, petje, gospodarstvo in finance. Dalje je tudi močna skupina, ki skrbi za pecivo ob nedeljah po maši. Poskrbljeno je za čiščenje cerkve, dvorane in prostorov bivšega sestrskega samostana.

Sklenjeno je bilo, naj bi vsaka družina darovala v ta namen letno \$30. Tudi dramska skupina živahno deluje in pripravlja odrske prireditve in igre. Z njimi gostujejo tudi drugod, kjer žive naši rojaki. Ker je naše versko središče obenem tudi kulturno središče, nastopajo v naši dvorani razni ansambli in pevske skupine, ki pridejo iz domovine ali iz zamejstva. Naj jih le nekaj omenim: pevski zbor "Galus Petelin", Slovenski oktet, Tržaški oktet, Big Ben, itd.

MLADINSKI KONCERTI

Naša verska središča v Avstraliji prirejajo vsako leto mladinski koncert, izmenoma na raznih krajih. Letos bo ta koncert že 24. po vrsti.

Prizorišče letošnjega koncerta je v Canberri pri tamkajšnjem društvu s sodelovanjem mladine in folklorne skupine Prvi rej, ki so prijazno sprejeli organizacijo koncerta.

DUŠNI PASTIRJI

Poleg že prej omenjenih patrov, ki so kdaj delovali v Sydneyu, naj omenim še druge: p. Lavrencij Anžel, p. Janez Tretjak, p. Ciril Božič, p. Tomaž Menart. V Melbourne pa so bili: p. Bazilij Valentine, p. Stanko Zemljak, p. Bernard Goličnik, p. Tone Gorjup in sedaj je tam p. Metod Ogorevc. V Adelaidi: p. Bazilij Valentine je v začetku prihajal tja vsaka dva meseca, p. Filip Inocenc Ferjan in sedaj p. Janez Tretjak.

POGLED V PRETEKLOST IN VIZIJA ZA BODOČNOST

Ko naša društva in verska središča praznujejo razne jubileje, je prav, da se ozremo nazaj na storjeno delo in damo priznanje in zahvalo vsem, ki so vsa ta leta neutrudno delali in se žrtvovali za dobrobit naših skupnosti, da bi se čimdalje ohranile. Eni kot drugi delamo za ta isti, skupni cilj, vsak na svojem mestu, na svoj način. Mnogi se sprašujejo, kaj nam obeta prihodnost. Vstrajati moramo pri delu, čeprav se naše vrste krčijo. Ko se naših ljudi loteva starost in onemoglost moramo biti drug drugemu opora. Ko naš človek v tujini peša, najbolj potrebuje nekoga, ki mu je blizu po krvi in predvsem po srcu.

sv. družina adelaide

p. Janez Tretjak

ORANJE PRVIH BRAZD

Prve pisne sledi o Slovencih v Južni Avstraliji najdemo v januarški številki Ave Marija, leto 1951, ko je, sedaj že + Stanko Šubic, prosil v Ameriko slovenske frančiškane, naj mu pošljejo Molitvenik. V pismu omenja težave, da raztreseni rojaki nimajo duhovnika in da je nujno potrebno, da pride kdo iz Amerike. Med tem je kongregacija za nauk Cerkve izdala dokument o potrebi pastoralnega dela med begunci. Sedaj že + škof Gregorij Rožman je bil glede skrbi za Slovence v Avstraliji v stiku s kardinalom v Sydneyu. 24. maja 1951 sta z letalom iz Amerike proti Sydneyu odpotovala p. Klavdij Okorn in p. Beno Korbič in tja prispela 26. maja.

Leto dni kasneje je p. Klavdij že obiskal Južno Avstralijo. Na železniški postaji sta ga pričakala Nace Ahlin in Franc Mautnar. Z njima je imel pater prvi sestanek. Prvo mašo so imeli Slovenci v Adelaidi v cerkvi svetega Jožefa v Pirie Street. V isti cerkvi je p. Klavdij spovedoval v soboto in nedeljo. Škof Biovič je zaprosil p. Klavdija naj bi poleg skrbi za Slovence poskrbel tudi za Hrvate. Spomini p. Klavdija na Adelaido so bili lepi. Med tem časom je iz Koroške v Perth prispel dr. Ivan Mikula. V Sydney pa je prišel še tretji frančiškan, p. Rudolf Pivko. V Adelaidi so rojaki pričakovali stalnega duhovnika, saj so jih kar štirje pogosteje obiskovali. Žal

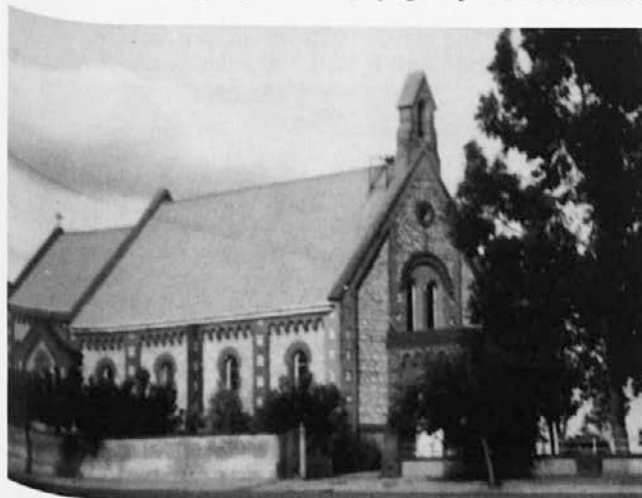
sta se p. Klavdij in p. Beno še pred iztekom leta 1953 vrnila v Ameriko. Uredništvo Misli sta prepustila p. Rudolfu. Adelaidska skupnost je leta 1953 imela razstavo mladega rojaka Stanislava Ropotca. Umetniška zbirka je bila na ogled v Royal S.A. Society of Arts Gallery, North Terrace. Skrb za dušnopastirstvo v Južni Avstraliji je prevzel p. Rudolf Pivko. Z njegovo pomočjo se je okrepilo kulturno življenje z različnimi prireditvami. 25. julija 1954 je bila zadnjič maša v cerkvi svetega Jožefa, v mestu. Vse naslednje so bile v Hindmarshu, v cerkvi Srca Jezusovega. Isto leto je v Avstraliji gostoval tenorist dunajske opere, Anton Dermota, doma iz Krope na Gorenjskem. S svojo ženo je oktobra prišel tudi v Adelaido, kjer je imel koncert, na klavir pa ga je spremljala njegova žena.

Leta 1955 je p. Rudolf dvakrat obiskal Adelaido. V Sydney je namreč prišel p. Bernard Ambrožič, zato je imel p. Rudolf več časa za Viktorijo in Južno Avstralijo. Oktobra tega leta je prišel že s svojim avtom in ostal v Adeladi 3 tedne. Med pomembnejšimi dogodki tega časa za slovensko skupnost v Južni Avstraliji naj omenimo razstavo slovenskih narodnih noš v Šterlingu, ki jo je pripravila gospa Figwer Molnarheva Katka z Bleda, kot je zapisal poročevalec Jernej H. Naslednje leto, 1956, je prišel v Avstralijo p. Bazilij. Med tem časom je p. Rudolf zbolel za pljučnico in tako Južna Avstralija kljub štirim duhovnikom ni bila deležna pastoralnega obiska. Od 22. novembra do 8. decembra so potekale olimpijske igre in p. Bazilij je bil imenovan za kaplana katoličanov ameriške reprezentance, že pred odhodom iz Amerike. S prihodom p. Bazilija so rojaki Južne Avstralije imeli vsaka dva meseca slovensko mašo. Na božič, popoldne ob štirih, je bila maša v cerkvi Srca Jezusovega. Udeležilo se jo je nad 200 rojakov. Tako so imeli Slovenci Južne Avstralije 1956. leta prvič slovensko božično mašo.

REDNI OBISKI

P. Bazilij je izdelal načrt, po katerem naj bi obiskoval Adelaido vsak drugi mesec, na četrto nedeljo. Tega načrta se je tudi držal in dodal še dva obiska: za veliko noč in za božič. Začel je z januarjem. Meseca marca je skupnosti posvetil več časa. Stanoval je pri frančiškanih iz Malte, v Lockleysu. Na njegovo pobudo so rojaki v Adelaidi 24. marca 1957 ustanovili prvi odbor za novi klub. Prva zabava novo ustanovljenega kluba je bila v soboto, 25. maja. P. Bazilij je zapisal: "Bog daj novorojenemu klubu dobro rast, dolgo življenje in obilo uspehov." Na tem obisku se je p. Bazilij srečal tudi s Slovenci v Port Piriju, Port Augusti, Whyalli, Port Lincolnu in še z nekaterimi na poti nazaj v Melbourne.

V Adelajdi so se rojaki navadno zbirali po maši v

obiskal Slovence v Nangwarryu. " ... sem našel prav čedno slovensko naselbino v bušu blizu Mt. Gambierja. V Nangwarryu štiri slovenske družine in pol ducata slovenskih fantov dela na tamkajšnjih žagah. Lep večer smo preživeli skupaj, malo zapeli malo pokramljali in naš slovenski film sem jim pokazal."

V zgodnjih šesdesetih letih je bila adelaidska skupnost nekako v zatišju. P. Bazilij je redno, vsaka dva meseca obiskoval rojake. Ob vsakem obisku skupnosti je obiskoval tudi družine. Večji dogodek je bil oktobra 1968, ko je prišel na obisk koprski škof dr. Janez Jenko. Takole piše v Mislih "Zaradi utrujenosti je škof spremenil načrt za Južno Avstralijo. V Adelaido sem z avtom odpeljal p. Blaža, škofa pa smo pričakali na adelaidskem letališču v sredo. Misijon je lepo uspel; bilo je veliko spovedi in obhajil. Za nedeljsko mašo z birmo smo napolnili veliko cerkev Srca Jezusovega, Hindamrsh, do zadnjega sedeža, kar se doslej v vseh letih še ni zgodilo. Birmo je prejelo 51 otrok. V Adelaidi se je škof ojunčil in birmancem spregovoril v angleščini. Domačo zakusko smo imeli v Ukrajinskem domu, ki je blizu cerkve. Vse je potekalo v domačem veselem raspoloženju. Škofa sta pozdravila Peter Rant in dr. Stanko Frank."

Leta 1969 najdemo v Mislih vabilo na ponovitev nove maše p. Stankota Zemljaka. Adelaidski rojaki so pripravili novomašniku lepo izvencerkveno slovesnost. Nazaj grede sta se p. Stanko in p. Bazilij zaustavila v novi naselbini slovenskih farmarjev v Berriju, kjer je imel novomašnik še eno ponovitev nove maše. Po maši sta se v prisrčnem ozračju pomudila pri družini Kregar.

V decemberski številki zasledimo: "Glede našega bodočega verskega središča v Adelaidi je vse dokončno urejeno: prepis je gotov, davek plačan, ostale dolžnosti urejene. Hiša je prazna, potrebna pa bo še precej čiščenja in ureditve. Hišo in zemljišče sem pri zadnjem berrijskem obisku pokazal p. provincijalu, ki se je ravno mudil v Adelaidi na poti iz Rima. Načrti so mu všeč in nam je čestital ob nakupu." Tako je počasi začelo rasti novo versko središče. Dobrotniki so prihajali, nekateri celo iz Viktorije. Delali so za skupni blagor Slovencev. Zanimiva je tudi slika pod naslovom p. Bazilij tipka: ob naslovu je risba hiše, na strehi med dvema dimnikoma pa je p.

Bazilij. To je bila zamisel Staneta Šubica iz Ottowaja. Risbo bi bilo vredno ponatisniti. Ta domislica je pomagala pri zmanjšanju dolgov.

Adelaidski rojaki so radi, vsak po svojih močeh, prispevali za znižanje dolga njihovega novega verskega središča. Tako je že meseca aprila 1971 dobilo uradno ime. Na plošči pri vходу je pisalo: SLOVENSKI KATOLIŠKI CENTER SVETE DRUŽINE. Pater je zapisal: "Eden najlepših dni, kar hodim v Južno Avstralijo, je bil torek po veliki noči 13. aprila. V naši slovenski kapelici sem prvič opravil sveto mašo. Dvanajst se nas je zbralo okrog preprostega oltarja ob sedmih zvečer. Sveto daritev sem opravil Bogu v zahvalo in po namenih vseh dobrotnikov naše nove ustanove." Novi center je v aprilu dobil tudi duhovniško pisarno, ki je služila duhovniku za stanovanje. Nekaj opreme je pater pripeljal iz Melbournu, nekaj so darovali dobrotniki v Adelaidi, nekaj pa so kupili. Sliko Svete družine je naslikal Stanko Zemljak iz Ballarata. V novi kapelici sta bila 25. septembra 1972 prva krsta: Marko Jamnik in Aleksander Slevac. V prvem letu so rojaki zbrali \$2,106.60 za odplačilo dolga. Velik delež pa je odplačal p. Bazilij, ko je imel prometno nesrečo in je odškodnino \$3000, velikodušno daroval za skromni adelaidski center.

Naslednje leto hiša ni več samevala. Vanjo se je naselila gospa Kristina Golob, ki je skrbela za hišo in gospodinjila patru, kadar je prišel iz Melbournu. Seveda pa so si v Adelaidi želeli, da bi dobili stalnega duhovnika da bi tudi središče zaživelo.

V letu 1973 sta prišla na obisk ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič in slovenski frančiškanski provincijal, p. Marijan Valenčak. To so bili dnevi milosti za slovensko skupnost. Ob tej priliki je gospod škof podelil zakrament svete birme štirinajstim otrokom. P. Bazilij je želel goste peljati v Whyallo, vendar zaradi velikih poplav to ni bilo mogoče. Tako se podali na pot v vinorodni Berri, kjer so bili rojaki izredno veseli in hvaležni za škofov in provincijalov obisk. V Adelaidi so še danes živi lepi spomini na ta dogodek. Škof Lenič je bil res ljudski škof.

V verski skupnosti je naraščala želja po stalnem duhovniku, ki bi živel med rojaki, kakor je to že bilo v Melbournu in v Sydneyu. Z duhovnikovo prisotnostjo

dvoranici za cerkvijo, se srečevali in si ogledali kakšen film. P. Bazilij je prva leta hodil okrog s kamero in posnel mnoge družine v Južni Avstraliji. Julija 1957 je prvič bi tudi kulturno življenje zaživelo. P. Bazilij in p. Stanko, ki sta prihajala, pa sta čutila tudi to, kako je bil nekaterim vsak duhovnikov obisk odveč, bil jim je trn v peti, kot piše p. Bazilij. Vendar je bilo veliko vernih, ki so srčno želeli imeti slovenskega duhovnika. Naslednje leto v avgustovski številki je p. Bazilij pisal, da zagotovo pride pater iz Rima, vendar zavlačuje svoj prihod; kljub temu, da je bil določen že pred nekaj leti. Konec meseca julija je slovensko skupnost v Adelaidi obiskal ansambel Minores, ki je pustil na rojakih globok vtis. Priredil je koncerte, kakršnih ne pomnijo in se bodo težko še kdaj ponovili.

PRVI STALNI DUHOVNIK

V junijski številki Misli leta 1975 zasledimo naslov: "Vesela novica", prihaja novi pater iz Rima, p. Filip Inocenc Ferjan. Tako je bilo naporno potovanje p. Bazilija, in zadnja leta tudi p. Stankota, končana. P. Bazilij je imel veliko dobro volje, da je obiskoval adelaidsko skupnost vsaka dva meseca. Že fizično je bilo to obiskovanje izredno naporno, včasih pa so se pridružila še nasprotovanja s strani nekaterih, ki niso znali ceniti naporov, ki so jih duhovniki vlagali v teh zastojnih obiskih. Koliko kilometrov, koliko neprespanih noči, koliko veselja in razočaranja ve samo Bog in Ojatra, ki sta obiskovala Adelaido in Berri.

V omenjenem članku piše: "P. Filip je že na poti za Avstralijo. 15. maja 1975 se je vkrcal na ladjo Marconi in upajmo, da bo sredi junija že med nami!"

Meseca avgusta že opazimo nov podpis pod rubriko: "Adelaidski odmevi". Piše p. Inocenc. Takole pravi: "No, pa sem končno le prišel med Vas. Vse iskreno pozdravljam, zlasti adelaidske brate in sestre, med katerimi bom živel. Dolgo ste me čakali in le ne zaman...Skušal bom storiti svoje in pomagati orati slovenske brazde, ki so že začrtane tudi v Avstraliji. Vidim, da je dosti truda vložena v delo za adelaidsko skupnost. Ko sem ob prihodu našel hišico Misijona svete Družine s kapelico, za sosedo pa slovenski dom, sem bil prijetno presenečen. Lepa spomenika vaše delavnosti ter vere in zaupanja v še lepšo bodočnost..." S p. Inocencem med Slovenci v Južni Avstraliji je bila vsak dan sveta maša v kapeli, v nedeljo pa v župnijski cerkvi Srca Jezusovega, ker je bila kapelica premajhna. Versko življenje se je s patrom razgibalo. Seveda so bile tudi težave, le kje jih ni? Največja težava je bila premajhna

kapelica. Večkrat so podrli kakšno steno in jo povečali, a je bila še vedno pretesna. Prva polnočnica je bila v Slovenskem domu. Oder je bil lepo okrašen in jaslice narejene, v dvorani pa je bilo dvesto sedežev dosti premalo.

Velikonočni obredi so bili spet v cerkvi Srca Jezusovega.

Versko središče Svete Družine je kupilo dve parceli nasproti kapelice z namenom, da bi tu zgradili cerkev, ker je bila kapela zdaleč premajhna. Denarne težave pa so ga prisilile, da so hišo dali v najem, da so lahko odplačevali dolg nakupa. To leto so bili Slovenci prvič prisotni na Marijski procesiji, ki je bilo vsako leto na zemljišču bogoslovja v Rostreworju. Veliko ljudi se je zaustavljalo ob lepih slovenskih narodnih nošah, ki jih na tej prvi procesiji ni manjkalo.

Versko in kulturno življenje je bilo še naprej živahno, vendar pa so bili Adelaidski odmevi v Mislih vse bolj redki. Adelaidski rojaki, ki so se oglašali pod rubriko Križem Avstralije včasih pišejo, da so nezadovoljni, ker se njihov duhovnik nič ne oglasi v Misli, po drugi strani pa tudi priznajo, da mu ne pomagajo dovolj in je tako včasih razočaran.... Vseeno neumorno dela. P. Inocenc je takrat razmišljal, da bi najeli cerkev, ki bi bila bolj primerna kot mala kapelica in neprimeren čas za mašo v cerkvi Srca Jezusovega. To iskanje je tudi obrodilo sad. Opuščeno svetišče, ki ga je našel, je bila last anglikanske

Cerkve. Katoliška škofija v Adelaidi in Anglikanska skupnost sta sklenili pogodbo za dobo desetih let. Božična polnočnica leta 1976. leta je bila že v najeti cerkvi. Ob tej priložnosti je bila cerkev premajhna. Cerkev je bila potrebna večjih popravil. Naši rojaki so vedno radi pomagali, tako so bili tudi tokrat pripravljeni. Ob cerkvi je bilo veliko, prostorno župnišče, dve dvorani in velik parkirni prostor za vsaj 100 avtomobilov.

Med leti 1976 in 1980 skorajda ni poročil iz Adelaide za Misli. Vendar je bila verska skupnost izredno živa in delavna. Tako so imeli dva pevška zbora, mešanega in mladinskega, pod vodstvom profesorja, gospoda Jožeta Šterbenca. Z mladinskim zborom so nastopali na različnih koncertih in drugih prireditvah. Zborovodja je iz teh otroških grl izvajal neverjetne umetnine.

Na pobudo narodnostnih skupin je Education department of S.A. leta 1978 začel razpravljati in se pogajati, kako urediti etnične šole. Za slovensko skupnost se je teh sestankov udeleževal tudi p. Inocenc. Nekateri člani slovenskega kluba so začeli zahrbtno gonjo proti p. Ferjanu, češ, da so starši proti sodelovanju slovenskega

duhovnika v šoli. Ko je bilo to vprašanje javno izpostavljeno, pa je vse utihnilo. Pogoj za vsako etnično šolo je bil, da jo vodi pravna oseba, ki je incorporated body. Zato je bil na pobudo p. Ferjana in dr. Stanislava Franka ustanovljen in registriran Slovenski center incorporated. P. Ferjan je bil tesno v okviru verskega središča tesno povezan z ustanovitvijo etnične šole in njen velik pobudnik.

V tem času je pater začel razmišljati o domu počitka, ki naj bi služil slovenskim rojakom v Južni Avstraliji. Vsako nedeljo ob koncu maše je dodal še Očenaš za skupno zadevo, ni pa povedal, kakšna

je ta skupna zadeva. (Smešno). Odbor je najel od Housing Trust-a večjo hišo, kar sosednjo od najete anglikanske Cerkve. To hišo so preuredili za oskrbo petnajstih oseb. Državne oblasti so izdale vsa dovoljenja. Slovesen blagoslov starostnega doma je bil julija 1980. Prejšnji prijavitelji pa so se ob odprtju doma začeli umikati. Vsak je raje ostal na svojem domu. Tako je od 15 prijavljenih ostala ena sama žena. Uvideli smo, da ni mogoče vzdrževati doma, zato je odbor sklenil, da ga vrnemo državi.

Konec julija je p. Inocenc Ferjan zapustil Avstralijo in se vrnil v ameriško vojsko. Na njegovo mesto je prišel mlad duhovnik, p. Janez iz Slovenije in z njim nastopa novo obdobje za slovensko skupnost v Južni Avstraliji.

NOVA CERKEV

Versko in kulturno življenje je bilo še naprej razgibano. Mladinski pevski zbor je dobil ime Anton Martin Slomšek. Začeli smo z duhovnimi srečanji za matere in žene. Ob začetku šolskega leta smo uvedli mladinsko mašo za srečen začetek šolskega leta. Sodelovanje mladih je bilo izredno. V tem času je zapustila misijon gospa Kristina Golob.

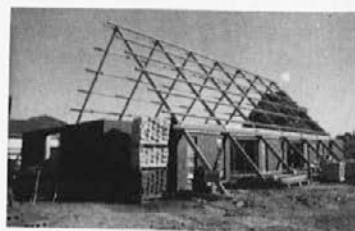
V najetem župnišču je bilo potrebnih več popravil in beljenje vseh prostorov. Rojaki so se izkazali kot vneti in pridni delavci, ki so hoteli, da hiša izgleda urejena. Mladinski zbor se je udeleževal prireditev pri različnih etničnih skupinah. Pod vodstvom Jožeta Šterbenca in Helene Rant so želi čudovite uspehe.

Popravila, ki bi bila potrebna pri najeti cerkvi so pokazala, da je ne bomo mogli vzdrževati, zato smo začeli razmišljati o gradnji svoje cerkve. Kaj storiti? Zemljišče, ki ga je kupil že p. Bazilij, s hišo, je bilo prikladno za cerkev. Z gospodom Janezom Zagorcem sva šla in se posvetovala z arhitektom; kaj meni če bi hišo adaptirali malo povečali in bi nam lahko služila za cerkev. Arhitekt je napravil načrt iz stare preurejene družinske hiše in skico

za novo cerkev. Razlika v stroških bi bila minimalna. Vendar bi bila stara hiša vedno potrebna popravil, medtem ko nova zgradba vsaj za nekaj let ne.

O želji po gradnji nove cerkve smo povedali in vprašali adelajdskega pomožnega škofa Philipa Kennedyja, ker je bil nadškof odsoten. S strani škofije ni bilo nobenih težav, le pogoj, da ne bomo prosili za denarno pomoč. Vse stroške naj bi krili sami. Z načrtom sva šla z g. Zagorcem na občino. Prišla je komisija. Potrebni so bili malenkostni popravki glede parkirnega prostora. Težava pa je nastala pri našem sosedu, slovenskem klubu. Aktivirana je bila vsa ulica, koliko nemira bo, če bo cerkev stala poleg kluba. Na občini so kmalu uvideli v katerem grmu tiči zajec. Načrti so šli po postopku, ki je za to predpisan. Za božične praznike smo razposlali pismo rojakom dobre volje, ki jih je vabilo in spraševalo, če so pripravljeni pomagati. Že za praznike je denar začel prihajati v gradbeni sklad.

Medtem smo izbrali gradbeni odbor in se tako skupaj posvetovali in dogovarjali za vsak naš nov korak pri gradnji. Končno smo 17. aprila dobili vsa dovoljenja, da podremo staro hišo in na njenem mestu zgradimo novo cerkev. Prvega maja je bila zasajena prva lopata za temelje nove cerkve. Kmalu so bili vlti temelji. Med tem časom so še naprej prihajali dobrotniki z denarno pomočjo. V maju smo tudi poromali k Mariji, Our Lady of the River, kjer smo se srečali pri maši s tamkajšnjimi rojaki, po maši pa je bilo veselo v tamkajšnjem klubu. Vse je bilo namenjeno za gradnjo nove cerkve. Na ta romanja smo šli nekajkrat. 25. julija je prišel pomožni škof Philip Kennedy, da je blagoslovil temeljni kamen. Zbralo se je veliko rojakov iz vseh koncev Južne Avstralije, da bi bili navzoči pri tem velikem dogodku za slovensko skupnost. Povabljeni so bili tudi zastopniki avstralske države.

Počasi so se zidovi dvigovali v mogočni alpski stil. V juliju je bil zidarski oder za streho že postavljen. Začela so se notranja dela: električna napeljava, kanalizacija, stranišča. Vsako soboto je bilo naše gradbišče pravo mravlišče slovenskih rojakov, ki z delom pridno pomagali.

V mesecu avgustu je bil mladinski koncert. Tokrat v Kewju, v verskem središču svetega Cirila in Metoda. Zopet se je mladinski pevski zbor Anton Martin Slomšek od sile dobro odrezal. Vsi so strmeli v ta mlada grla, odkod zmorejemo.

Cerkev je bila kmalu pod streho in je čakala še na zadnja dela. Čudovit strop iz cedrovega lesa je bila zamisel g. J. Zagorca. Veliko sobot je bilo žrtvovanih - rojaki so strop naredili sami, z zavestjo: to je naša cerkev, delo naših rok in sad božjega blagoslova. Postavljene so bile klopi, oltar, ambon, vse je bilo pripravljeno, tako da bi že za božič mogli imeti mašo v novi cerkvi.

Vendar smo raje počakali na obisk ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja. Težko smo pričakovali ta veliki dan, 13. februar 1983. Na zakrament svete birme, ki ga je ob slovesnosti podelil gospod nadškof, se je pripravljalo trinajst slovenskih otrok.

V Mislih imamo že zapisano: "13. februar 1983 bo ostal Slovincem v Južni Avstraliji v lepem spominu. Pričakovanja so se uresničila, cerkev je zgrajena, sedaj čaka samo še slovesnega trenutka blagoslova." Za to priložnost je bila cerkev še zdaleč premajhna. Prvič sta bila naši skupnosti dva škofa; slovenski metropolit A. Šuštar in adelaidski pomožni škof P. Kennedy, ob asistenci vseh slovenskih duhovnikov v Avstraliji in mnogih lokalnih duhovnikov. Po končani slovesni sveti maši smo se preselili v slovenski klub na družabno srečanje. To nedeljsko popoldne je bil tudi zadnji pastoralni obisk škofa Kennedyja, ki je dal dovoljenje za gradnjo nove cerkve. Še isti večer so ga namreč odpeljali v bolnico in je kmalu zatem umrl. Imel je tumor na možganih. Škof je bil velik prijatelj Slovincem. Ob njegovem pogrebu je nadškof Gleeson poudaril, kako rad je imel emigrante in da je bilo njegovo zadnje pastoralno delo obisk pri Slovincih.

Ob obisku nadškofa za blagoslov cerkve smo obiskali tudi Berri, kjer je bila maša h kateri je prišel tudi škof iz Port Piria, Frances De Campo in vsi okoliški duhovniki. Ta obisk je bil pravo doživetje za vse slovenske rojake iz Berrija in okolice.

V času gradnje se je duhovno življenje še naprej razvijalo. Mladinski zbor je na koncertih doživljal vedno nove uspehe. Videli pa smo, da potrebujemo tudi prostor kjer bi se lahko po maši usedli in pokramljali. Najprej smo postavili dvoranico iz pločevine. Počasi smo jo izolirali in lepo uredili, tako da dobro služi svojemu namenu. Vedno več je bilo med nami ostarelih, zato je bilo potrebno tudi zanje nekaj storiti. Začeli smo z mesečnimi srečanji: najprej sveta maša nato pa družabno popoldne. V teh popoldnevih je bilo veliko veselja in smeha.

Misijska hiša smo imeli najprej nasproti cerkve. V septembru 1983. leta pa smo kupili hišo poleg cerkve. Bila je zapuščena in potrebna mnogih popravil. Z dobro voljo in darežljivostjo rojakov smo tudi to uredili.

Septembra 1983. leta je bil naš mladinski pevski zbor na koncertu v Sydneyu, kjer je požel velik uspeh, Misli, september 1998

saj je bil eden od najboljših mladinskih pevskih zborov med Slovinci v Avstraliji. Pozneje so se udeležili še mladinskih koncertov v Canberri in Melbourneu.

Naslednje leto nas je za praznik svete Družine, na prvo nedeljo v januarju, obiskal adelaidski nadškof Gleeson. V februarju smo se pripravljali na ljudski misijon, ki sta ga vodila p. Ciril iz Sydneya in p. Bernard iz Melbournea.

Ob koncu misijona sta blagoslovila sliko svete Družine, ki jo je naslikal Stanislav Ropotec, darovala pa sta jo ga. Tatjana Lajovic in njen mož, senator Mišo Lajovic. G. Tone Jesenko je iz železa skoval Jezusa na križu, kako objema svetega Frančiška. S tem je bila cerkev dokončana.

Tega leta smo se poslovlili tudi od našega dobrotnika Staneta Šubica. Dva tedna pred smrtjo je bil še na marijanski procesiji. Fotograf ga je ujel v svoj aparat ob banderi Marije Pomagaj. Isto leto smo dobili dve ulici, ki nosijo

slovensko ime:

BARAGA GROVE in PLANICA COURT

v občini Tea Tree Gully, kjer je služboval naš rojak Peter Šajn, kot inšpektor za planiranje. Veliko se je boril, žrtvoval in dokazoval, da je uspel.

Avgusta leta 1985. je bil prvič v Adelajdi vseslovenski mladinski koncert. Udeležilo se ga je okrog 160 mladih talentov. Koncert je bil v Ukrajinski dvorani. Mladinski pevski zbor Anton Martin Slomšek je še naprej želel pohvale za dosežene uspehe. V septembru je bila v slovenski cerkvi prva Rock maša. Za starejše ni bilo, mladi pa so se navduševali.

Isto leto je potekala priprava na obisk škofa Jožeta Kvasa in provincijala, p. Mihaela Vovka. Škof je podelil zakrament sv. birme trem otrokom in dvema odraslim. Tokrat je škof prvič obiskal rojake v Whayalli. Mašo smo imeli na domu Marte in Romana Zrim, po maši pa je bilo na vrtu nepozabno srečanje.

V vsakem središču smo pričeli s tečajem za barvanje pirhov. Veliko zanimanje je bilo predvsem pri mladini. Velikonočno pirhovanje ob lomljenju pirhov in raznih igrah je bil eden od lepih večerov ob obilici smeha in sreče, ki smo jih preživeli skupaj.

Pustovanja so minevala v znamenju krofov, izbire najboljših mask in "polštar tanca". Pustovanja in pirhovanja smo ohranili vrsto let, vse dokler ni zanimanje usahnilo.

Naj kratko omenim še nekaj dogodkov tega obdobja. Ponovitev nove maše p. Toneta Gorjupa je bila doživetje za skupnost in duhovno osvežitev. Leta 1989 smo vdrugič gostili mladinski koncert. Tokrat je bila prireditelj v

slovenskem klubu. Istega leta je našo skupnost obiskal torontski pomožni škof (sedaj kardinal), dr. Alojzij Ambrožič, in blagoslovil podobo Marije Pomagaj v naši kapelici.

Pričeli smo z izleti za upokoјence. Država je namenila minibus etničnim skupinam. Naši upokoјenci so ga pridno uporabili. Šofer je bil najprej gospod Ignac Ahlin, ki je v svoji potpežljivosti rad peljal, kamor so potniki želeli. Ti izleti so še danes lepo obiskani, le da imamo že nekaj let drugega šoferja, ki poskrbi za prijetne vožnje: gospoda Milana Čeligoja.

Leta 1991 nas je obiskal koprski škof Metod Pirih in naš frančiškanski provincijal, p. Mihael Vovk. Birmancev ni bilo, bilo pa je nekaj prvovobhajancev. Srečanje s škofom Pirihom je bilo nadvse prirčno, saj je večji del Slovencev v Južni Avstraliji iz Primorske in Čičarije. Blagoslovil je našo novo knjižnico. Tokrat je bil prvega obisk slovenskega škofa deležen Coober Pedy.

V devedesetih letih je mladinski zbor Anton Martin Slomšek prenehal z delovanjem. Nekateri so se poročili, drugi odselili, podmladka pa ni bilo. Podobno je s slovensko šolo. Ni zanimanja ne pri učencih ne pri starših.

Tik pred osamosvojitvijo Slovenije nas je obiskal Jože Pučnik in spregovoril o načrtih, kako si zamišljajo samostojnost. Prišli so tudi drugi politiki: februarja 1992 obrambni minister Janez Janša, pozneje predsednik Lojze Peterle. Janez Janša je pred cerkvijo posadil spominsko drevo, ob njem pa smo postavili spomenik žrtvam za svobodno Slovenijo, ki ga je ob spremljajočem kulturnem programu odkril prvi častni konzul za Slovenijo v Avstraliji, g. Fredi Brežnik. Prihajali so tudi različni zbori in ansambli: Big Ben; koroški pevski zbor iz Celovca, Tržaški oktet, Kamniški koledniki, ... Imeli smo že dve promociji pesniških zbirk pesnika iz naše sredine, Ivana Brnika Legiše. Zadnja je bila 1995 ob obisku ljubljanskega pomožnega škofa Alojza Urana. Letos, za materinski dan smo imeli med nami gospo Drago Gelt iz Melbournea s promocijo njene knjige Vse poti. Vsako leto za praznik Svete Družine nas še naprej obiskuje adelaidski nadškof. Ob vsem, kar sem nanizal pod adelaidske odmeve ugotavljam, da se naša skupnost stara, vendar je še vedno aktivna in rada pomaga. Za vso pomoč skozi vsa leta iskreni Bog povrni! In da bi še naprej ostali zvesti Bogu in skupnosti!

ZAHODNA AVSTRALIJA

Skrb za slovenske rojake se iz naših verskih središč razteza tudi na Zahodno Avstralijo, kjer je manjša skupnost. V začetku je za naše rojake v Perthu skrbel g. Ivan Mikula. Rojaki so takrat nagovarjali g. Mikulo, da bi ostal med njimi, da bi kupili staro cerkev in hišo, kjer bi živel duhovnik.

Vendar je g. Mikula vedel, da bi bilo to preveliko breme za majhno skupnost. Zdelo se mu je bolj modro, da rojake občasno obišče. Ko je g. Mikula opešal, so se za Perth zavzeli najprej p. Bazilij, pozneje jih je iz Sydneya obiskoval p. Ciril in iz Južne Avstralije p. Janez. Vsakokrat, ko je škof iz Slovenije obiskal Avstralijo, se je srečal tudi z rojaki v Perthu.

Vedno so mu pripravili lep sprejem, mu nudili gostoljubje in mu izražali svojo naklonjenost. Po gostoljubnosti še zlasti slovi družina Slavka in Anice Tomšič, saj je skoraj vsak slovenski škof in duhovnik, ki pride v Perth, gost v Tomšičevi hiši. Obiska so še toliko bolj veseli, ker so oddaljeni od ostalih mest.

V Perthu je slovenska verska skupnost izredno lepo organizirana. Imajo cerkveni odbor, ki skrbi za obisk duhovnika, organizira redne molitvene ure z rožnim venecem v farni cerkvi. Mešani pevski zbor vedno povzdigne slovensko mašno slavje z ubranim petjem.

Razpored bogoslužja ob obisku g. škofa in p. provincijala:

V sredo 2. septembra bo v Milduri zvečer ob sedmi uri sveta maša, po maši pa družabno srečanje. Naslednji dan ogled Mildure in okolice, popoldne odhod proti Berriju. V Berriju zvečer ob šesti uri sveta maša v farni cerkvi in po maši srečanje z rojaki. Za kraj srečanja bo poskrbel g. Milan Kraiger.

Isti večer bo odhod iz Berrija proti Adelaidi.

V petek, 4., in v soboto 5. septembra bo zvečer ob 6.30. sveta maša, po maši pa srečanje z gostoma v naši dvoranici.

V nedeljo 6. septembra ob 10. uri bo slovesna sveta maša ob petnajsti obletnici cerkve. Po maši bo kulturni program namenjen našim gostom in obletnici cerkve. Predstavljena bo nova knjiga našega rojaka Ivana Burnika Legiše V zorenju duše. Po kulturni prireditvi bo avtor podpisoval knjige, ki jo boste lahko kupili, dobiček pa je namenjen za škofijsko gimnazijo v Vipavi. Nato bo v dvoranici skupno kosilo. Ta dan bo naš gost tudi adelaidski nadškof Lenard Faulkner.

V ponedeljek bomo obiskali bolnike in ostarele, ki ne morejo v našo cerkev. Prosimo vas, da poveste oziroma prijavite bolnike in ostarele, ki naj jih obiščemo.

Našim gostom kličemo: iskreno dobrodošli!

DISTINCTION PRINTING PTY. LTD.

Lasnik Simon Špacapan

Tiskarna za
brošure, knjige in barvna dela

164 Victoria Street, Brunswick 3056

Telephone: 9387 8488

TOBIN BROTHERS
a better way

Viktorijskim Slovincem na uslugò v času žalovanja

Head Office:

NORTH MELBOURNE 189 Boundary Road 9328 3999

BERWICK 9796 2866 NOBLE PARK 9558 4999

BRIGHTON 9596 2253 PAKENHAM (03) 5940 1277

CRANBOURNE (03) 5996 7211 RINGWOOD 9870 8011

DONCASTER 9840 1155 ST ALBANS 9364 0099

EAST BURWOOD 9886 1600 SUNSHINE 9364 8711

ESSENDON 9331 1800 WERRIBEE 9748 7900

FRANKSTON 9775 5022

GLENROY 9306 7211 *Frances Tobin & Associates*

MALVERN 9576 0433 EAST BURWOOD 9802 9888

MOORABBIN 9532 2211 BRIGHTON 9596 8144

Member AFDA

TRIMM

Melbournskim Slovincem se priporoča
KAMNOSEŠKO PODJETJE

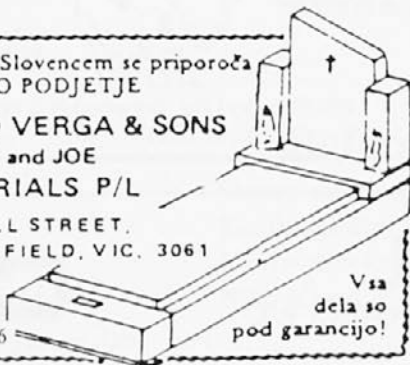
LUCIANO VERGA & SONS

ALDO and JOE

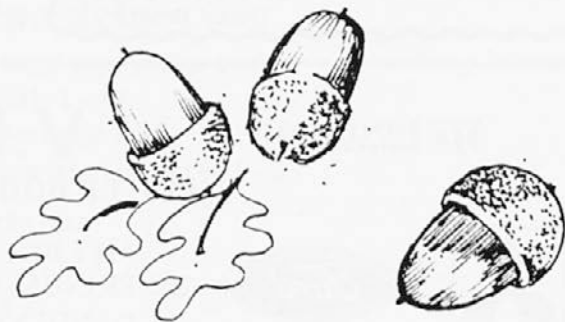
MEMORIALS P/L

10 BANCELL STREET,
CAMPBELLFIELD, VIC. 3061

Tel.:
359 1179
A.H.: 9470 4046

Vsa
dela so
pod garancijo!

Are your dentures more comfortable in a glass...? If so, for a **free consultation** contact **STAN KRNEL** DENTAL TECHNICIAN specialising in dentures and mouthguards.

147 Morack Rd, Vermont South
Tel: 9801 3066

Mobile: 019 695 576

Bi raje imeli umetno zobovje v kozarcu...? Če ne, za **prvo brezplačno posvetovanje**, z zaupanjem pokličite: **STANKO KRNEL** ZOBNI TEHNIK specialist za umetno zobovje in zaščitne proteze.

Suite 7/14 Market St, Box Hill
Tel: 9898 6293

Časnik za vsa družino v slovenskem in angleškem jeziku.
Izhaja dvakrat mesečno na 16. straneh.

Novice iz Slovenije z interneta.

Iz slovenske skupnosti v

Avstraliji in po svetu.

Vedno več rojakov sega po Glasu Slovenije!

Naročite se tudi vi.

Letna naročnina za Avstralijo \$ 50.00
v prekomorske države z letalsko pošto \$ 100.00

Naslov: Glas Slovenije

P.O. Box 411 - Harris Park NSW 2150

Viktorijskim rojakom se priporočamo za razna obnovitvena dela na grobovih in tudi nove spomenike na vseh pokopališčih Viktorije.

R & R Memorials Pty Ltd

ACN 006 888 624

20 Field Street

Craigieburn VIC 3084

Telephone: (03) 308 1652

Facsimile: (03) 308 1652

Mobile:

018 348 064

018 531 927

DOWN UNDER TYRE SEAL

THE ADVANCED SOLUTION TO INCREASING
YOUR TYRE'S LIFESPAN & PERFORMANCE

Tyre Seal offers savings in fuel costs, repairs and maintenance bills, reducing down time with corresponding benefits for the environment. Repairs punctures instantly as they happen. For more information contact

DOWN UNDER TYRE SEAL

**Factory 12, 117 Northbourne Road
Campbellfield Ph/Fax: 9305 3154**

Darko Butinar

GOJAKS MEATS & SMALLGOODS

Rojakom
v Sydneyu

se toplo
priporočam!

220 Burwood Rd, Burwood N.S.W. 2134

Phone: (02) 747 4028

HD HYUNDAI
MOTOR COMPANY

V.F.L

MASTER BODY WORKS P/L

ACN 007 152 203

MELBOURNE, VIC.

265 PRINCESS HIGHWAY,
DANDENONG, 3175

Ph: 9793 1477

Fax: 9793 1450

COLONIAL MUTUAL

- *MAJOR & MINOR SMASH REPAIRS
- *PRESTIGE CAR SPECIALISTS
- *ALL MAKES AND MODELS
- CAR-O-LINER-MEASURING SYSTEM
- *INSURANCE WORK
- *3 YEAR GUARANTEE

A.H. Frank Kampuš - 9560 5219

Za nujno potrebo imamo tudi avto na razpolago.

Zbrana dela - slovenskih pisateljev

Ivan Cankar
France Prešeren
Ivan Pregelj

Fran Saleški Finžgar
Ksaver Meško
Mira Mihelič

Zbrana dela - prevodi

Henrik Sienkiewicz (iz poljščine)
Ivo Andrić (iz srbohrvaščine)
F. M. Dostojevski (iz ruščine)
Karl May (iz nemščine)
Jules Verne (iz francoščine)
Agatha Christie (iz angleščine)
M. Cervantes (iz španščine)

Referenčna dela

Slovar slovenskega knjižnega jezika 1 - 5
Enciklopedija Slovenije 1 - 13
Krajevni leksikon Slovenije 1 - 4
Niko Kuret, Praznično leto Slovencev 1 - 2

In še mnogo, mnogo drugega! pridite in si pogledajte!

Knjižnica je odprta vsako nedeljo po deseti maši.

Dom počitka matere Romane
Slovenski dom za ostarele
11-15 A'Beckett St., Kew, VIC. 3101

Mother Romana Home
Slovenian Hostel for the Aged
Phone and fax: 03-9853-1054

Dom počitka matere Romane je slovenska ustanova, ki za daljši ali krajši čas nudi domače okolje ter postrežbo ostarelim in vsem, ki potrebujejo nego.

Osnovna cena je 85% od pokojnine.

Če ste sami že razmišljali o selitvi v dom, poznate koga, ki bi nas potreboval ali ste samo radovedni, kakšni so pogoji za sprejem, pokličite upravnika po telefonu, ali pa se v domu oglasite osebno. Z veseljem Vam bomo odgovorili na vsa vprašanja.

CELEBRATING 1998 in SLOVENIA and EUROPE

Departing from Adelaide-Brisbane-Canberra-Hobart-Melbourne
and Sydney

Book now for SPECIAL airfares .

We are now sole agents in Australia for the ABC Car Rental
Company in Slovenia.

Please contact us for very economical rates.

**SELF DRIVE HOLIDAYS
FOR THE INDEPENDENT TRAVELLER**
Special Long Term Car Rental Programme for touring
Slovenia and Europe.

Lic. No:
30218

SLOVENIJA VAS PRIČAKUJE!

PRIGLASITE SE ZA ENO SKUPINSKIH
POTOVANJ NA OBISK SLOVENIJE V LETU 1998

Zelo dobre ekonomske prilike
za obisk lepe Slovenije
in vseh strani sveta . . .

*Pokličite ali obiščite naš urad za podrobnejša pojasnila,
da Vam lahko pomagamo pravočasno dobiti potni list in potrebne vize!*

Ne pozabite, da je že od leta
1952 ime GREGORICH dobro
poznano in na uslugo vsem, ki
se odpravljajo na potovanja!
PRIDEMO TUDI NA DOM!

ERIC IVAN GREGORICH
Slovenija Travel / Donvale Travel

**1042—1044 Doncaster Road
EAST DONCASTER, Vic. 3109
Telefon: 9 842 5666**